

Wojewódzki Urząd Pracy
w Krakowie

RYNEK PRACY MAŁOPOLSKA 2010

Usługi rynku pracy
realizowane przez publiczne
służby zatrudnienia w Małopolsce
Raport za rok 2010

WOJEWÓDZTWO
MAŁOPOLSKIE

Usługi rynku pracy w Małopolsce Raport za rok 2010

Kraków, kwiecień 2011 r.

Wydawca:

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
pl. Na Stawach 1
30-107 Kraków
tel. 12 428 - 78-70
fax 12 422 97 85

www.wup-krakow.pl

www.pokl-wup-krakow.pl

ISBN 978-83-62384-53-2

Projekt graficzny, DTP – Hanna Niewiadomska

Druk i oprawa:
Oficyna Drukarska Jacek Chmielewski
ul. Sokołowska 12 a, 01-142 Warszawa
tel./fax 22 632 83 52, tel. 22 631 30 50

SPIS TREŚCI

1. USŁUGI POŚREDNICTWA PRACY	5
1.2. Realizacja usług pośrednictwa pracy przez powiatowe urzędy pracy	5
1.2.1. Kadra pośredników pracy w powiatowych urzędach pracy	9
1.3. Usługi EURES	10
1.4. Działalność Agencji Zatrudnienia	12
2. PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA ORAZ POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY	15
2.1. Charakterystyka usług poradnictwa zawodowego, zajęć aktywizacyjnych i informacji zawodowej w województwie małopolskim	16
2.1.1. Charakterystyka usług indywidualnego poradnictwa zawodowego w roku 2010	18
2.1.2. Charakterystyka usługi grupowego poradnictwa zawodowego w roku 2010	21
2.1.3. Charakterystyka usług indywidualnej informacji zawodowej	21
2.1.4. Charakterystyka usług grupowej informacji zawodowej	22
2.1.5. Zajęcia aktywizacyjne	23
2.2. Koordynacja poradnictwa zawodowego w województwie i wsparcie Powiatowych Urzędów Pracy przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP Kraków ..	25
2.2.1. Promocja usług poradnictwa zawodowego	26
2.2.2. Współpraca z pracodawcami	27
2.2.3. Kadra doradców zawodowych i liderów klubu pracy w powiatowych urzędach pracy i centrach informacji zawodowej w województwie małopolskim w roku 2010 r.	27
2.3. Współpraca z innymi instytucjami	29
3. PROGRAMY NA RZECZ PROMOCJI ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY	31
3.1. Realizacja programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2010 r.	31
3.1.1. Szkolenia	34
3.1.2. Staże	36
3.1.3. Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy/przygotowanie zawodowe dorosłych	38
3.1.4. Prace interwencyjne	39
3.1.5. Prace społecznie użyteczne	41

3.1.6. Roboty publiczne	42
3.1.7. Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	43
3.1.8. Refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsc pracy	45
3.2. Efektywność programów rynku pracy	46
3.3. Podział i wydatkowanie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych w 2010 r.	48
3.4. Wydatkowanie środków Funduszu Pracy w Małopolsce na tle kraju i innych województw w 2010 r.	52
4. KOORDYNACJA SYSTEMU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	55
5. WNIOSKI	59
6. SŁOWNICZEK	61
7. ZAŁĄCZNIKI	65

1. USŁUGI POŚREDNICTWA PRACY

1.2. REALIZACJA USŁUG POŚREDNICTWA PRACY PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY

W 2010 roku powiatowe urzędy pracy odnotowały 104 137 podjęć pracy, o 21% (18 099 osób) więcej niż w 2009 roku. W tym samym stopniu wzrosły zarówno podjęcia dokonywane samodzielnie, jak i podjęcia pracy dokonywane dzięki pośrednictwu powiatowych urzędów pracy. W części podjęć pracy dzięki pośrednictwu urzędów widoczny jest wzrost podjęć pracy subsydiowanej (o 28,1%). W zakresie liczby podjęć pracy niesubsydiowanej dokonywanych dzięki pośrednictwu urzędu wystąpił niewielki spadek – o 2,8% (251 osób).

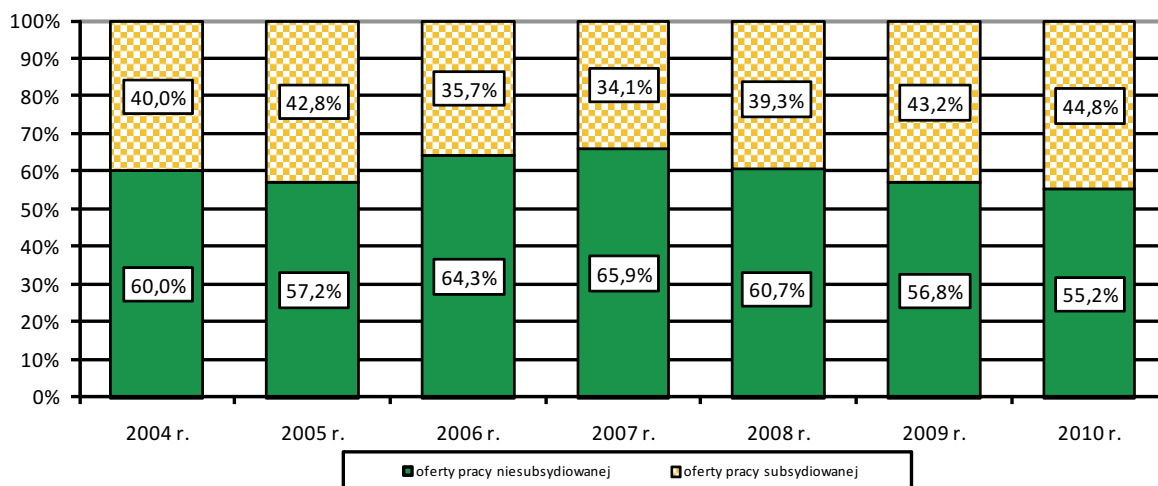
Tabela 1. Porównanie wykonania w zakresie usług pośrednictwa pracy w latach 2004–2010.

Wyszczególnienie	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2010/ 2009
	POŚREDNICTWO PRACY							
Podjęcia pracy – ogółem, w tym	94 548	98 146	102 158	92 864	83 496	86 038	104 137	121,0
Przez bezrobotnych	93 813	97 597	101 430	92 036	82 770	85 496	103 627	121,2
Przez poszukujących pracy	735	549	728	828	726	542	510	94,1
Podjęcia pracy za pośrednictwem PUP, w tym	33 965	38 486	39 706	41 469	39 973	39 236	47 497	121,1
Przez bezrobotnych	33 230	37 937	38 978	40 641	39 247	38 694	46 987	121,4
Przez poszukujących pracy	735	549	728	828	726	542	510	94,1
Podjęcia pracy niesubsydiowanej za pośrednictwem PUP	13 667	13 410	14 103	13 593	10 697	8951	8700	97,2
Przez bezrobotnych	13 331	13 074	13 697	13 081	10 299	8661	8370	96,6
Przez poszukujących pracy	336	336	406	512	398	290	330	113,8
Pozyskanie ofert pracy	52 174	58 184	69 817	79 155	69 436	61 768	73 199	118,5
Pozyskanie ofert pracy niesubsydiowanej	31 303	33 254	44 861	52 156	42 147	35 087	40 391	115,1
Wizyty u pracodawców	9612	11 296	9600	7478	7309	8269	11 121	134,5
Oferty pracy niesubsydiowanej pozyskane w wyniku wizyt	4670	4 529	4733	4110	3622	2915	3597	123,4

Źródło: opracowanie własne

Liczba ofert pracy pozyskanych w 2010 r. przez powiatowe urzędy pracy była wyższa o 18,5% (5304 oferty) niż w 2009 r., przy czym wyższy poziom wzrostu odnotowano w odniesieniu do subsydiowanych miejsc pracy – 22,9%, niższy dotyczył ofert niesubsydiowanych – 15,1%.

Wykres 1. Struktura ofert pozyskanych przez PUP.

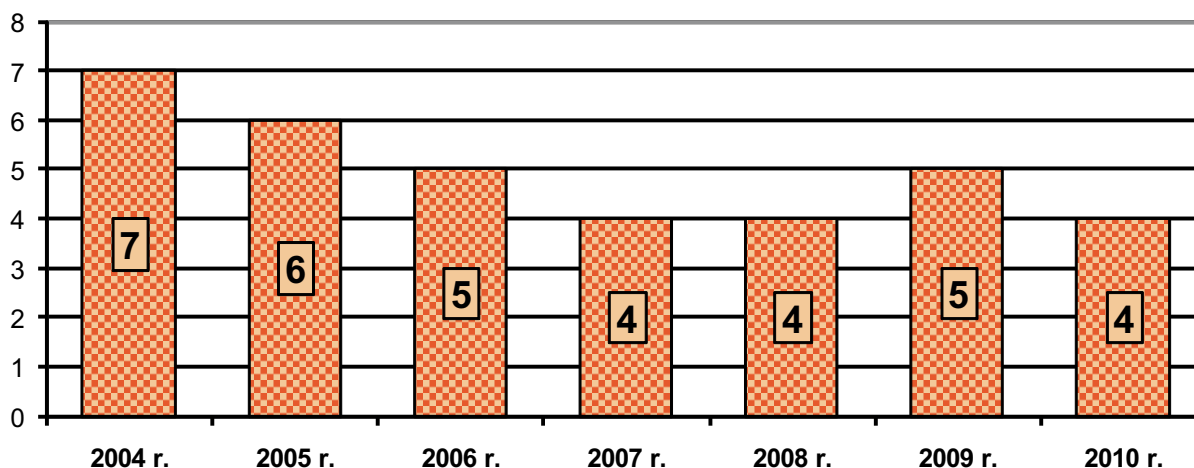
Źródło: opracowanie własne

W strukturze ofert trafiających do powiatowych urzędów pracy większość stanowią oferty pracy niesubsydiowanej – 55,2%. W ostatnich 3 latach przewaga ta malała na korzyść udziału ofert pracy subsydiowanej. Związane to było z jednej strony ze stałym wzrostem limitu środków przeznaczonych na działania aktywizacyjne w tym okresie, a z drugiej z pogorszeniem sytuacji na rynku pracy w latach 2008–2009. Przewaga ofert niesubsydiowanych w ogólnej puli ofert występowała podobnie jak rok wcześniej w 9. powiatowych urzędach pracy. Największy odsetek odnotowano w GUP Kraków – 83%, w PUP Wieliczka – 71%, PUP Limanowa – 66%, PUP Myślenice – 58% oraz PUP Chrzanów – 58%.

Podobnie jak w 2009 r. niecałe 9% ofert pozyskanych zostało dzięki realizacji bezpośrednich wizyt pośredników urzędów pracy u pracodawców. Było to nieznacznie mniej niż w latach 2007–2008, kiedy do urzędów pracy tą drogą trafiało 10% ofert. W 2010 r. zrealizowano 7868 wizyt, mniej o 4,8% (401 wizyt) niż w 2009 r. W 2010 r. pośrednicy pracy pozyskali dzięki tej formie pośrednictwa 6248 ofert, o 16,3% (875 ofert) więcej niż w 2009 r. Efektywność wizyt zwiększyła się więc z 65% w 2009 r. do 79,4% w 2010 r. W ogóle 57,6% spośród pozyskanych tą drogą ofert stanowiły oferty niesubsydiowane, w 2009 r. było to 54,3%. Podobnie jak w poprzednich kilku latach formę tę stosowały wszystkie powiatowe urzędy pracy, za wyjątkiem jedynie GUP w Krakowie.

Wzrost liczby pozyskanych przez urzędy pracy ofert był na tyle silny, że mimo kontynuowanego w 2010 r. wzrostu bezrobocia wartość wskaźnika liczba ofert na 1 bezrobotnego uległa poprawie, powracając do poziomu z 2008 r. W 2010 r. na 1 ofertę przypadają w Małopolsce średnio 4 osoby.

Wykres 2. Zmiany w poziomie wskaźnika określającego liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę.

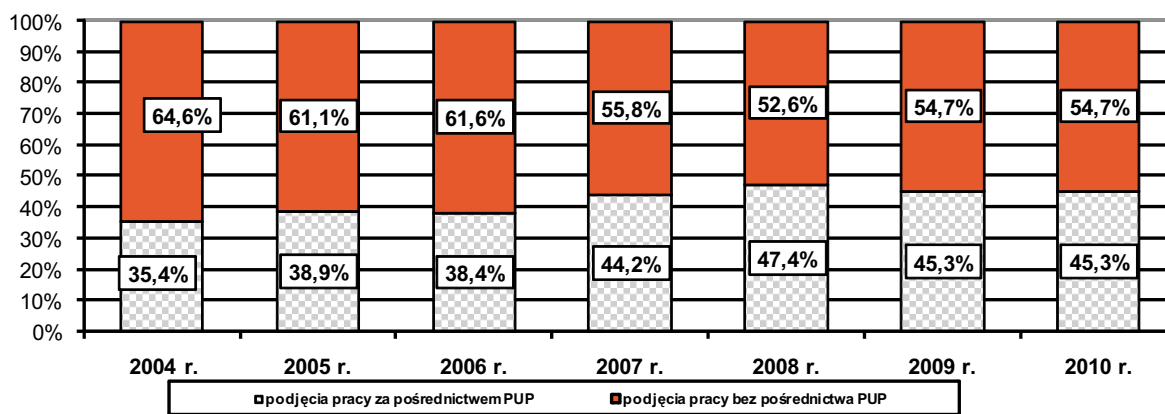
Źródło: opracowanie własne

W 2009 r. najkorzystniejszą wartość wskaźnik ten osiągnął w GUP Kraków, gdzie na 1 ofertę przypadało tylko 2 bezrobotnych, najmniej korzystne wskazania odnotowano w PUP Zakopane, gdzie średnio 1 oferta odpowiadała 12 bezrobotnym, i PUP Nowy Targ, w którym 1 oferta odpowiadała 9 bezrobotnym.

Wskaźnik wykorzystania ofert wyniósł w 2009 r. 57,8%. Kształtował się więc na nieco wyższym poziomie niż w 2009 r. i w kilku poprzednich latach (2009 r. – 57,1%, 2008 r. – 51,4%, 2007 – 48,2%, w 2006 r. – 51,8%). W poszczególnych urzędach pracy sytuacja pod tym względem była zróżnicowana. Na niższym niż w 2009 r. poziomie kształtował się natomiast wskaźnik wykorzystania ofert niesubsydiowanych, który wyniósł 20,2% (2009 r. – 24,4%, 2008 r. – 23,3%, 2007 – 24,5%, w 2006 r. – 31,4%).

Analiza zmian powyższych wskaźników wskazuje, że pozytywna tendencja w zakresie wysokości wskaźnika wykorzystania ofert pracy spowodowana została przede wszystkim zwiększeniem w ogólnej puli udziału ofert dotyczących subsydiowanych miejsc pracy, które z zasady są wykorzystywane w 100%.

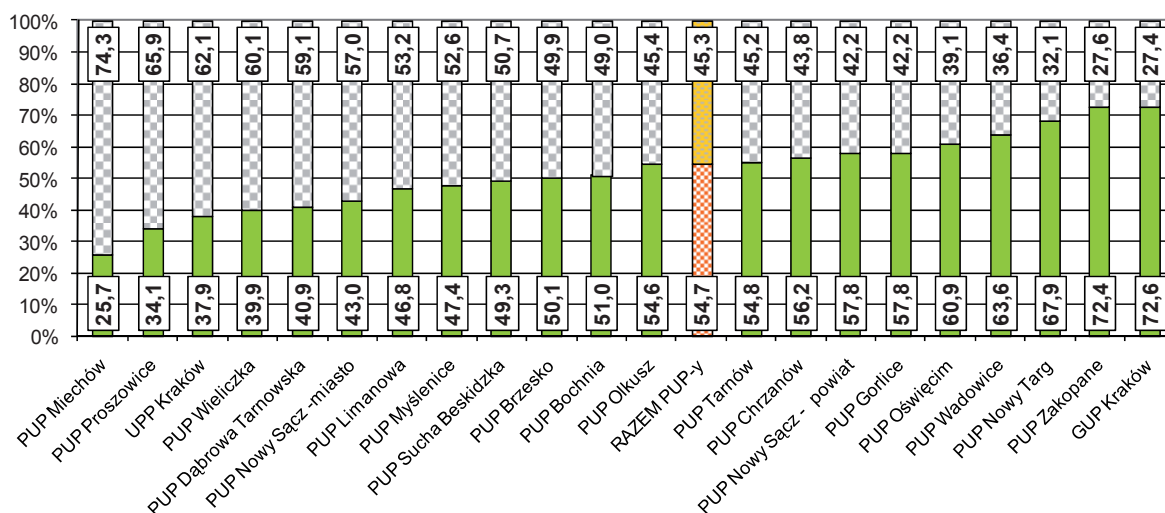
Wykres 3. Struktura podjęć pracy osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne

Struktura podjęć pracy przez bezrobotnych odnotowanych przez powiatowe urzędy pracy w 2010 r. jest identyczna, jak w 2009 r. Wyraźnie przeważają w niej samodzielnie podjęcia pracy – 54,7%.

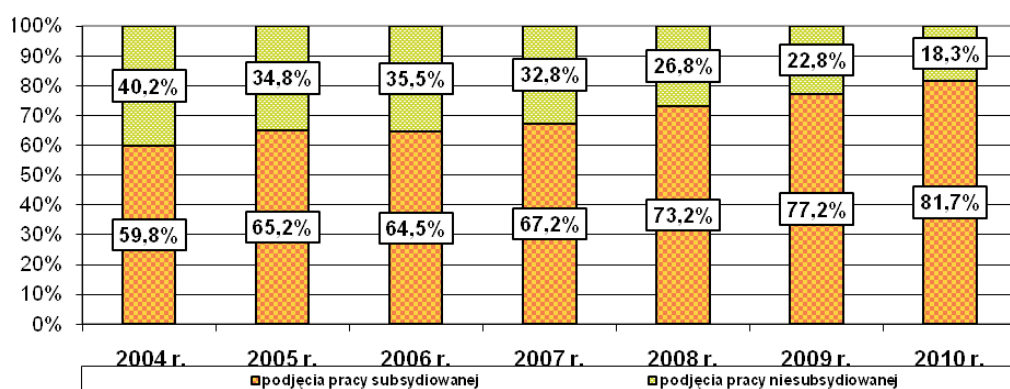
Wykres 4. Struktura podjęć pracy w poszczególnych powiatowych urzędach pracy w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne

W większości powiatowych urzędów pracy (12 PUP) przeważają podjęcia pracy dokonywane samodzielnie przez bezrobotnych. W stosunku do 2009 r. grupa ta uległa zmniejszeniu o 1 powiatowy urząd pracy. Należy podkreślić, że układ tej struktury jest bardzo podobny do występującego w poprzednich latach.

Wykres 5. Zmiany w strukturze podjęć pracy za pośrednictwem PUP.

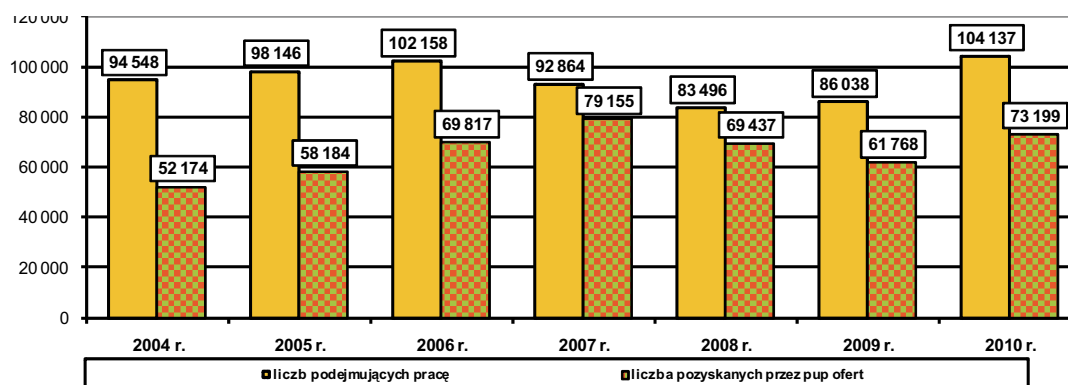

Źródło: opracowanie własne

Od 2007 r. w strukturze podjęć pracy dokonanych za pośrednictwem urzędu pracy w skali całego województwa stopniowo zwiększał się udział podjęć pracy na stanowiskach subsydiowanych, co odzwierciedlało rosnące możliwości finansowe urzędów pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych. W 2010 r. 81,7% podjęć pracy zapośredniczonych przez urzędy pracy stanowiły podjęcia pracy na stanowiskach subsydiowanych.

Z usług pośrednictwa pracy świadczonych w powiatowych urzędach pracy mogą również korzystać osoby poszukujące pracy nieposiadające statusu osoby bezrobotnej. W 2010 r. dzięki pośrednictwu powiatowych urzędów pracy pracę podjęło 510 osób z tej grupy, nieco mniej niż w 2009 r. (o 32 osoby, 5,9%). W odniesieniu do poszukujących pracy podejmujących zatrudnienie dzięki ofercie pozyskanej w PUP od kilku lat widoczna jest tendencja spadkowa.

Wykres 6. Podjęcia pracy a oferta wg ewidencji powiatowych urzędów pracy.

Źródło: opracowanie własne

W 2010 r. odnotowano wzrost zarówno liczby podjęć pracy, jak i liczby ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy. Skala wzrostu była w przypadku obydwu tych kategorii podobna. Jest to wyraźny sygnał wskazujący na występowanie pozytywnych tendencji na rynku pracy.

Statystyki wskazują, że w 2010 r. działania powiatowych urzędów pracy skupiały się głównie na realizacji subsydiowanych form wsparcia. Małopolska otrzymała w tym roku wysoki poziom środków przeznaczonych na te działania. Dzięki temu możliwa była aktywizacja bezrobotnych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

1.2.1. Kadra pośredników pracy w powiatowych urzędach pracy

Na koniec 2010 r. w powiatowych urzędach pracy w Małopolsce zatrudnionych było 238 pośredników pracy, o 3 osoby mniej niż w 2009 r. Po znaczącym wzroście, jaki w 2008 r. miał miejsce w zakresie liczebności tej grupy i związany był z koniecznością dostosowania się przez PUP do wymagań Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy określającego m.in. sposób ustalania minimalnej liczby pośredników zatrudnionych w urzędach pracy, zatrudnienie w tej grupie ustabilizowało się.

Tabela 2. Struktura pośredników zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy w latach 2006–2010.

Wyszczególnienie	Pośrednicy pracy		Pośrednicy pracy – stażyści		Pośrednicy pracy		Pośrednicy pracy I stopnia		Pośrednicy pracy II stopnia	
	o	k	o	k	o	k	o	k	o	k
2006 r.	163	137	24	21	51	44	87	71	1	1
2007 r.	191	164	25	23	64	56	102	85	0	0
2008 r.	239	212	89	80	60	57	90	75	0	0
2009 r.	241	211	28	26	101	91	111	93	1	1
2010 r.	238	210	29	28	94	86	114	95	1	1

Źródło: opracowanie własne

W grupie pośredników pracy zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy zdecydowanie przeważają kobiety. Na koniec 2010 r. stanowiły one 88,2% tej grupy.

Tabela 3. Liczba pośredników pracy w poszczególnych powiatowych urzędach pracy w Małopolsce w latach 2006–2010.

Wyszczególnienie liczba pośredników pracy	Liczba pośredników pracy				
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
PUP Bochnia	3	2	7	7	7
PUP Brzesko	5	6	5	5	7
PUP Chrzanów	6	6	11	8	10
PUP Dąbrowa	3	3	6	7	6
PUP Gorlice	7	10	11	11	11
GUP Kraków	32	35	31	39	36
UPP Kraków	14	21	21	19	12
PUP Limanowa	11	9	8	9	8
PUP Miechów	3	3	5	5	5
Myślenice	13	13	13	14	13
SUP w Nowym Sączu	4	6	7	8	9
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	7	6	15	17	20
PUP Nowy Targ	8	10	9	6	9
PUP Olkusz	5	4	11	11	11
Oświęcim	8	8	21	16	16
PUP Proszowice	4	4	4	2	4
PUP Sucha Beskidzka	2	4	5	5	6
PUP Tarnów	11	20	29	30	29
PUP Wadowice	7	7	9	9	9
PUP Wieliczka	2	6	6	8	7
PUP Zakopane	8	8	5	5	3
SUMA PUP	163	191	239	241	238

Źródło: opracowanie własne

W porównaniu z końcem 2009 r. sytuacja w zakresie liczby zatrudnionych pośredników pracy była zróżnicowana: w 7 urzędach pracy odnotowano wzrost, w 8 urzędach pracy wystąpił spadek, a w 6 – stabilizacja zatrudnienia.

1.3. USŁUGI EURES

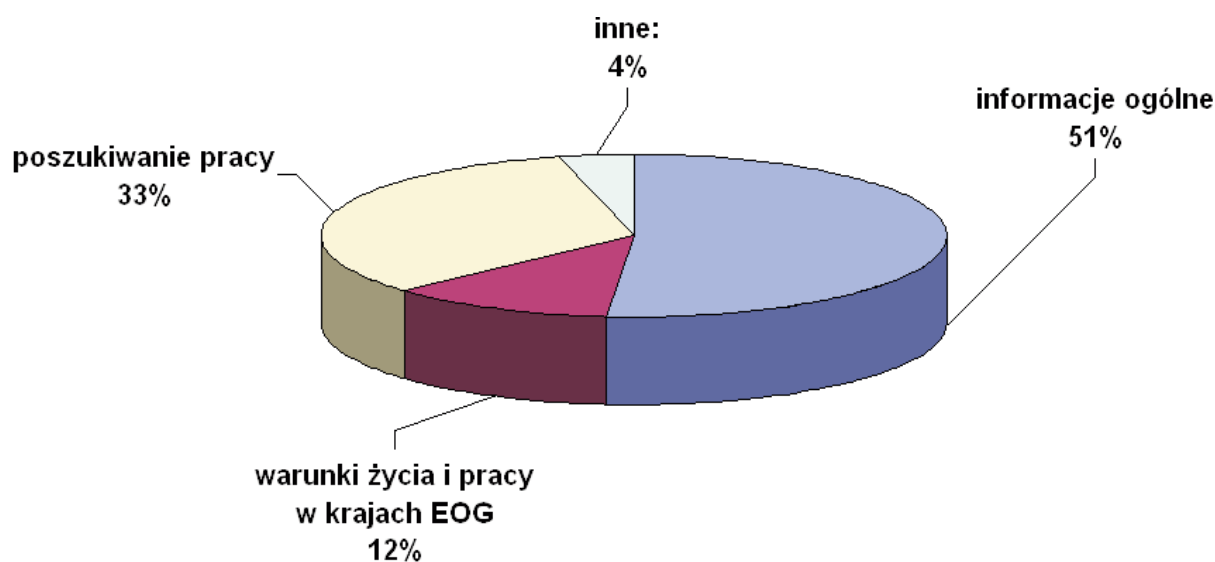
W związku z udziałem w sieci EURES (Europejskich Służb Zatrudnienia) w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu oraz w powiatowych urzędach pracy woj. małopolskiego świadczone usługi w zakresie informacji i doradztwa EURES dla osób poszukujących pracy w kra-

jach UE/EOG oraz Polaków powracających z emigracji, jak również dla pracodawców poszukujących pracowników z zagranicy.

W roku 2010 w ramach usług EURES świadczonych przez PSZ w województwie małopolskim, pracownicy realizujący zadania EURES:

- wsparli doradztwem oraz informacją 40 245 osób poszukujących pracy w krajach UE/EOG; osoby były zainteresowane przede wszystkim zagadnieniami w zakresie dotyczącym rynków pracy, zawodów deficytowych i nadwyżkowych na poszczególnych rynkach pracy, warunkami życia i pracy w krajach UE;
- kontaktowali się z instytucjami zewnętrznymi nt. EURES – 4676 kontaktów, w tym z Gminnymi Centrami Informacji – 132 kontakty, z uczelniami wyższymi i Akademickimi Biurami Karier – 179 kontaktów, Ochotniczymi Hufcami Pracy – 232 kontakty, z agencjami zatrudnienia – 313 kontaktów, z instytucjami szkoleniowymi – 55 kontaktów;
- zostało zainicjowanych przez kadre EURES 228 spotkań z pracodawcami polskimi w celu upowszechnienia informacji nt. możliwości międzynarodowego pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES;
- upowszechnionych zostało 140 ofert pracy z liczbą 2077 wakatów skierowanych przez zagranicznych pracodawców. Zainteresowanie zatrudnieniem polskich obywateli zgłaszali pracodawcy w takich krajach, jak: Wielka Brytania, Norwegia, Francja, Cypr, Holandia, Niemcy, Dania, Republika Czeska. W ramach sieci EURES na terenie RP poszukiwano m.in.: lekarzy, pielęgniarek, położnych, inżynierów budownictwa, kierowników ds. badań i rozwoju, elektromechaników, elektryków, posadzkarzy, parkieciarzy, glazurników, szklarzy, animatorów kultury, kelnerów.

Wykres 7. Zakres informacji udzielonych w ramach EURES.

Źródło: opracowanie własne

W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie oraz w Zespołach Zamiejscowych w Tarnowie i Nowym Sączu przeprowadzono **38 spotkań informacyjnych** oraz informacyjno-warsztatowych m.in. „Zanim wyjedziesz do pracy za granicę”, „Przygraniczny rynek pracy i zakładanie działalności gospodarczej na Słowacji”, „Warunki życia i pracy na Słowacji”, „Bądź mobilny z EURES w planowaniu

własnej kariery”, „Twarzą w twarz z pracodawcą” – skierowanych do mieszkańców Małopolski zainteresowanych europejskim rynkiem pracy oraz możliwościami znalezienia zatrudnienia, staży zawodowych, podjęciem nauki w krajach UE/EOG.

W IV kwartale 2010 r. zorganizowano oraz przeprowadzono nabór młodzieży do pracy wakacyjnej w Niemczech w okresie wakacji letnich w 2010 roku. W wyniku naboru zgromadzono i przesłano do WUP w Białymstoku 21 aplikacji.

W ramach realizacji działań EURES transgranicznie kontynuowano rozpoczętą w 2004 roku współpracę ze słowackim regionem przygranicznym, w tym między innymi:

- podczas „AGROPROMOCJI-2010” udzielono 650 informacji dla 479 osób nt. EURES oraz współpracy na transgranicznym rynku pracy regionów Małopolski i Zamagurie/Słowacja.

Z informacji zamieszczonej w Europejskim Monitorze Wolnych Stanowisk Pracy – wydawanym w ramach inicjatywy przewodniej Europa 2020 „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – wynika, że w 2010 r. znacznie wzrósł popyt na pracę w Europie, zwłaszcza w sektorze handlu, przemyśle wytwórczym i sektorze niefinansowych usług biznesowych.

Wzrosła liczba ofert pracy i zwiększono zatrudnienie, choć nie w tym samym stopniu we wszystkich regionach. Wszystkie źródła wskazują na pozytywny rozwój rynku pracy w Europie: ogólnoeuropejskie badania (Eurostat), informacje pochodzące od publicznych służb zatrudnienia, z agencji pracy tymczasowej i serwisów internetowych. Widoczne jest zawężenie możliwości, zwłaszcza w przypadku zawodów, na które rośnie zapotrzebowanie: rzemieślników i związanych z nimi handlarzy, operatorów maszyn i urządzeń oraz monterów, choć pozostają one na niezmiennym poziomie w przypadku zawodów technicznych.

Choć pracownicy przemysłu wytwórczego są najszybciej rosnącą grupą osób znajdujących pracę w Europie, według ostatniego **Europejskiego Biuletynu Mobilności Zawodowej** – zawierającego analizę ofert pracy publikowanych przez krajowe publiczne służby zatrudnienia w portalu EURES – do piątki najbardziej poszukiwanych grup zawodowych w 2010 r. należeli:

1. Specjaliści w dziedzinie finansów i sprzedaży: 11 800 wakatów w Niemczech, 2800 w Belgii, 2800 we Francji;
2. Sprzedawcy i demonstratorzy (wyrobów): 6200 wakatów w Niemczech, 1800 w Austrii, 1300 we Francji;
3. Pracownicy opieki osobistej i pokrewni: 21 600 wakatów w Wielkiej Brytanii, 12 500 w Niemczech, 1200 we Francji;
4. Sprzedawcy na straganach i targowiskach: 20 000 wakatów w Wielkiej Brytanii, 4000 w Belgii, 800 w Niemczech;
5. Specjaliści w branży nowoczesnych rozwiązań medycznych: 7600 wakatów w Niemczech, 2900 w Belgii, 500 we Francji.

Inne zawody, na które rośnie zapotrzebowanie, to: kasjerzy i pokrewni pracownicy, kierownicy ds. sprzedaży i marketingu oraz kierownicy działów finansów i administracji, pracownicy sektora sprzątanego i restauracyjnego, pracownicy biurowi o ogólnym profilu oraz mechanicy i instalatorzy sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

1.4. DZIAŁALNOŚĆ AGENCJI ZATRUDNIENIA

W roku 2010 na terenie województwa małopolskiego było zarejestrowanych 206 agencji zatrudnienia, w tym:

- 19 podmiotów działających w zakresie pośrednictwa pracy na terenie RP;
- 52 podmioty pośredniczące w kierowaniu do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych;
- 63 podmioty działające w ramach pracy tymczasowej;
- 72 podmioty działające w zakresie doradztwa personalnego;
- 47 podmiotów działających w zakresie pośrednictwa zawodowego.

Aby agencja zatrudnienia działała legalnie, musi posiadać certyfikat o dokonaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia.

W 2010 r. ponad 106 tys. osób zostało skierowanych przez agencje zatrudnienia do pracy za granicę. Większość tej grupy (72%) stanowią mężczyźni. Należy zauważyć, że struktura wg płci kształtuje się w tej populacji odmiennie niż wśród klientów korzystających z pomocy powiatowych urzędów pracy. W grupie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wyraźną większość stanowią kobiety.

Osoby decydowały się na wyjazd do pracy za granicę nie tylko do krajów europejskich (najwięcej do krajów: Holandia – 45 tys. osób; Niemcy – 15 tys. osób; Norwegia – 8 tys. osób; W. Brytania – 7 tys. osób; Cypr – 4,5 tys. osób), ale coraz częściej także do krajów bardziej odległych i egzotycznych np.: Singapur – 3,6 tys. osób, Bahamy – 1,5 tys. osób, Liberia – 672 osoby; Antigua i Barbuda – 818 osób, Malezja – 428 osób; Bermudy – 114 osób. Szczegółowe dane o liczbie osób skierowanych przez agencje zatrudnienia w rozbiciu na poszczególne kraje zawiera zał. nr 1.

2. PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA ORAZ POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY

Instytucjami zajmującymi się pomocą osobom znajdującym się w trudnej sytuacji zawodowej są publiczne służby zatrudnienia. W ramach tych służb funkcjonują min. Powiatowe urzędy pracy oraz wojewódzkie urzędy pracy. Klientami tych urzędów są osoby należące do różnych grup społecznych, i tak są to m.in.: bezrobotni, poszukujący pracy, niepracujący niezarejestrowani, pracujący, studenci, pełnoletni uczniowie oraz niepełnosprawni. Potrzeby tych osób dotyczą różnych obszarów; jako główne można jednak wymienić pomoc w: określeniu swoich predyspozycji i zainteresowań zawodowych, opracowaniu planu działania powrotu na rynek pracy, poznaniu metod i technik poszukiwania pracy, znalezieniu zatrudnienia, szkoleń i kursów, w zakładaniu firmy itp. W powrocie i odnalezieniu się na rynku pracy pomaga m.in. kadra doradców zawodowych i liderów Klubów Pracy pracujących w Powiatowych Urzędach Pracy i Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie. Są oni odpowiedzialni za profesjonalną radę i pomoc w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej klienta. Wsparcie, którego doradcy udzielają, może dotyczyć rozwiązania konkretnego problemu zawodowego, np. nabycia umiejętności sporządzania dokumentów aplikacyjnych, korzystania z komputera i Internetu, radzenia sobie ze stresem lub treningu umiejętności komunikacyjnych. Korzystając z pomocy doradców zawodowych klienci mogą również uzyskać informacje dotyczące mobilności zawodowej, poznać uwarunkowania współczesnego rynku pracy i oczekiwań pracodawców w stosunku do kandydatów na pracowników. Praca doradców polega również na udzielaniu pomocy w sferze całościowego planowania kariery zawodowej w kontekście uczenia się przez całe życie tzn. współpracując z doradcą klient ma możliwość określić swoje cele zawodowe i rozwojowe w perspektywie długofalowej. Ideą jest w tym wypadku stworzenie spójnego, a zarazem realistycznego planu działań, mającego doprowadzić klienta do osiągnięcia zawodowych celów w przyszłości i przygotowania go do podejmowania samodzielnych wyborów zawodowych czy edukacyjnych. Zmieniający się rynek pracy, a także wymagania pracodawców względem koniecznych kompetencji czy kwalifikacji na danym stanowisku pracy stawiają osobę w sytuacji konieczności podejmowania ciągłych wyzwań osobistych, zawodowych i edukacyjnych. Zatem doradztwo zawodowe jest szczególnie przydatne w sytuacjach wyboru zawodu, doskonalenia, przekwalifikowania w różnych sytuacjach edukacyjno-zawodowych zarówno w okresie szkolnym, wchodzenia na rynek pracy, rozwoju zawodowego, utraty pracy, a także w sytuacjach wymuszonej zmiany, np. niepełnosprawności. W województwie małopolskim funkcjonują również inne instytucje wspierające mieszkańców w tych obszarach, są to m.in. poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Ochotnicze Hufce Pracy, Akademickie Biura Karier, agencje zatrudnienia czy instytucje szkoleniowe.

W województwie małopolskim w ramach publicznych służb zatrudnienia funkcjonuje 21 powiatowych urzędów pracy oraz 3 Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy – w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu.

2.1. CHARAKTERYSTYKA USŁUG PORADNICTWA ZAWODOWEGO, ZAJĘĆ AKTYWIZACYJNYCH I INFORMACJI ZAWODOWEJ W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

W 2010 roku z usługi **indywidualnego poradnictwa zawodowego** realizowanego przez publiczne służby zatrudnienia w województwie małopolskim skorzystało 35 997 osób, w tym w powiatowych urzędach pracy – 34 141 osób, natomiast w trzech Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP Kraków 1836 osób. W ramach usługi odbyło się 44 606 spotkań (porad indywidualnych). Podczas porad indywidualnych przeprowadzono łącznie 2017 badań testami i kwestionariuszami diagnozującymi zainteresowania i predyspozycje zawodowe, z czego 779 w centrach informacji i planowania kariery zawodowej a 1238 w powiatowych urzędach pracy.

Z formy **grupowego poradnictwa** zawodowego skorzystało 7540 osób, w tym w powiatowych urzędach pracy 6812, z kolei w centrach informacji i planowania kariery zawodowej WUP Kraków 728 osób.

W ramach usługi **indywidualnej informacji zawodowej** miało miejsce 44 848 wizyt, w tym w powiatowych urzędach pracy było to 22 563, natomiast w centrach informacji i planowania kariery zawodowej WUP Kraków 22 285. Zrealizowano również **grupowe spotkania informacyjne** dla 18 296 klientów.

W ramach **zajęć aktywizacyjnych** udział w warsztatach wzięło 8569 osób, w tym w powiatowych urzędach pracy było to 7273 osoby, w centrach informacji i planowania kariery zawodowej WUP Kraków 1296. We wszystkich ww. formach wsparcia, zarówno w powiatowych urzędach pracy jak i w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP Kraków większość klientów stanowiły kobiety. Szczegółowe dane podano w tabeli 1a.

W województwie prowadzono także Indywidualne Plany Działania wspierające osoby pozostające bez zatrudnienia pow. 3 miesięcy. W 2010 r. rozpoczęto realizację IPD dla 37 464 osób, z czego 20 410 dla kobiet.

Tabela 4. Liczba Indywidualnych Planów Działania na różnym etapie realizacji w 2010 r.

Wyszczególnienie	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
	Styczeń-grudzień 2010 r.		Stan na koniec 2010 r.	
0	1	2	3	4
Bezrobotni, dla których przygotowano IPD	37 464	20 410	x	x
Bezrobotni, którzy przerwali realizację IPD	7706	3977	x	x
Bezrobotni, którzy zakończyli realizację IPD	9338	4930	x	x
Bezrobotni realizujący IPD	x	x	36 309	22 017
Poszukujący pracy, dla których przygotowano IPD	257	114	x	x
Poszukujący pracy, którzy przerwali realizację IPD	70	27	x	x
Poszukujący pracy, którzy zakończyli realizację IPD	85	46	x	x
Poszukujący pracy realizujący IPD	x	x	320	145

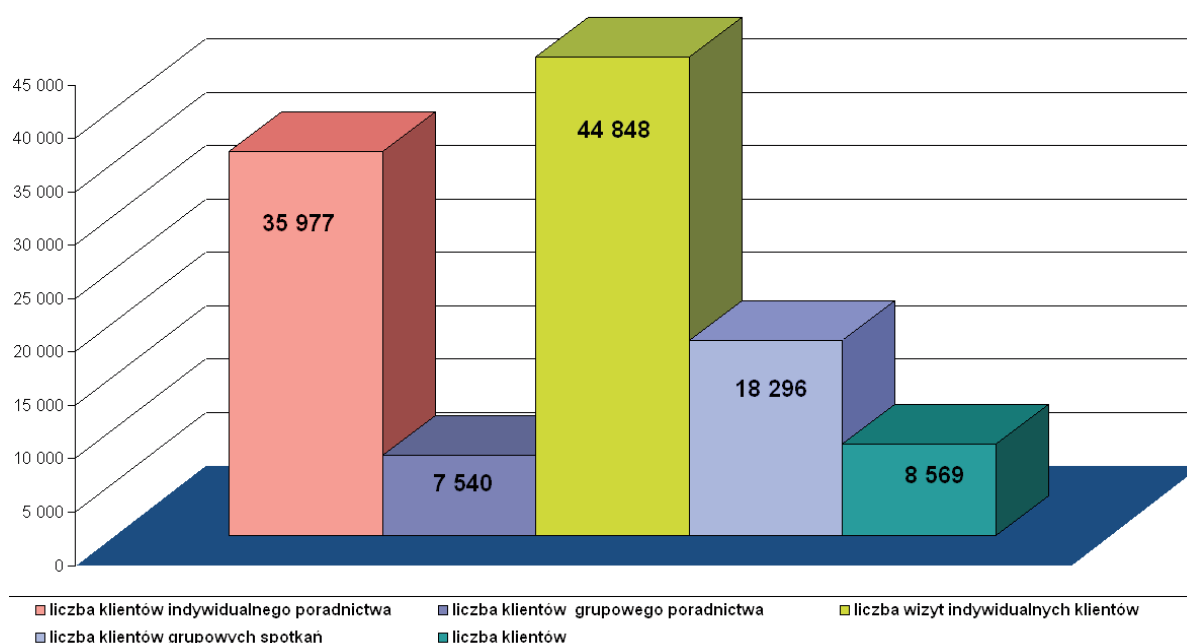
Źródło: opracowanie własne

Tabela 5. Usługi indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego, indywidualnej i grupowej informacji zawodowej oraz zajęć aktywizacyjnych w całym województwie w roku 2010.

Wyszczególnienie		Poradnictwo zawodowe		Informacja zawodowa		Zajęcia aktywizacyjne
		Liczba klientów indywidualnego poradnictwa	Liczba klientów grupowego poradnictwa	Liczba wizyt indywidualnych klientów	Liczba klientów grupowych spotkań	Liczba klientów
Ogółem		35 977	7 540	44 848	18 296	8 569
W tym:	CIZ	1 836	728	22 285	2 543	1 296
	PUP	34 141	6 812	22 563	15 753	7 273
Z ogółem:	Kobiety	19 967	4 530	22 890	9 606	X
	Bezrobotni	33 987	6 936	X	15 318	7 320
	W tym: W tym kobiety	18 740	4 132	X	7 916	4 629

Źródło: opracowanie własne

Wykres 8. Usługi indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego, indywidualnej i grupowej informacji zawodowej oraz zajęć aktywizacyjnych w całym województwie w roku 2010.

Źródło: opracowanie własne

2.1.1. Charakterystyka usług indywidualnego poradnictwa zawodowego w roku 2010

W 2010 roku z usługi poradnictwa indywidualnego skorzystało 35 977 osób, z czego zarejestrowani bezrobotni to 33 987, poszukujący pracy 371. W kategorii bezrobotnych do 25. roku życia było 8957 osób, bezrobotnych pow. 50. roku życia było 6525, bezrobotni do 6 miesięcy to 12 019, bezrobotni pow. 12 miesięcy 11 511, zamieszkali na wsi 16 894, niepełnosprawni 2605, cudzoziemcy 43.

Tabela 6. Porównanie usługi indywidualnego poradnictwa zawodowego na przestrzeni lat 2007–2010.

Wyszczególnienie		Indywidualne poradnictwo zawodowe											
		Liczba wizyt w ramach indywidualnej porady				Liczba osób, które skorzystały z indywidualnej porady							
						Razem				Kobiety			
		2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Ogółem		31 565	41 343	39 470	44 606	19 405	30 753	29 464	35 977	12 056	19 505	17 017	19 967
Z tego	Bezrobotni	28 305	38 352	36 891	41 897	17 103	28 223	27 517	33 987	10 677	18 023	15 890	18 740
	Poszukujący pracy	735	807	648	496	498	674	434	371	227	295	209	154
	Inni	2525	2184	1931	2213	1804	1856	1513	1619	1146	1187	918	1073
Wybrane kategorie bezrobotnych													
Bezrobotni do 25. roku życia		11 309	11 345	8421	10993	7015	8294	6606	8957	4532	4869	3631	4631
Bezrobotni pow. 50. roku życia		2727	7171	7732	7974	1901	5047	5312	6525	825	2648	2730	3005
Bezrobotni do 6 miesięcy		14 469	19 569	13 592	15 085	9079	14 465	10485	12019	5868	8236	5133	6198
Bezrobotni powyżej 12 miesięcy		5159	11 944	14 079	14 400	2890	9658	9622	11511	1725	7245	6676	7208
Zamieszkali na wsi		8677	19 879	17 848	20 819	5138	14258	13586	16894	3564	8937	7953	9423
Niepełnosprawni		16 165	3223	3075	3139	9443	2108	2260	2605	6007	1233	1297	1386
Cudzoziemcy		1352	12	0	54	804	10	20	43	456	10	16	28

Źródło: opracowanie własne

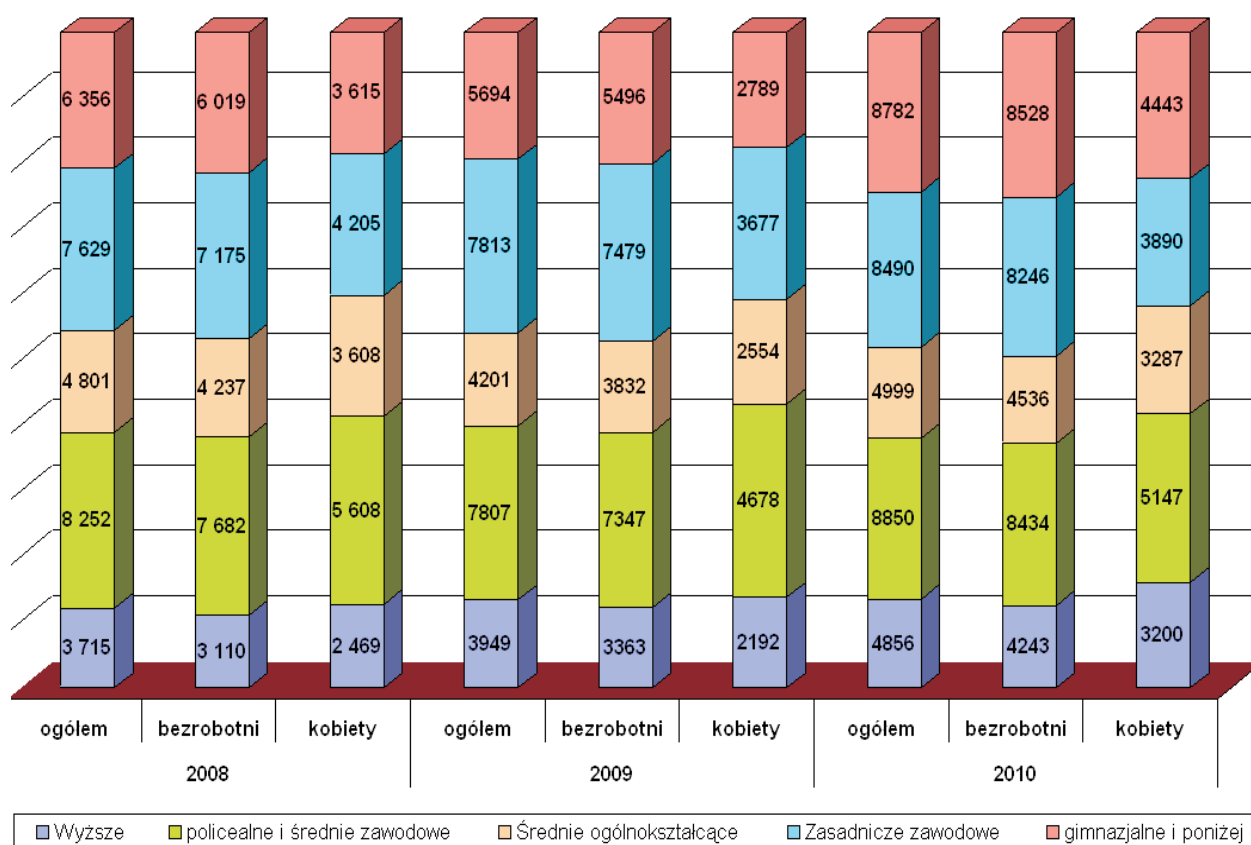
Osoby korzystające z indywidualnego poradnictwa zawodowego posiadają: wykształcenie wyższe 4856, policealne i średnie zawodowe 8850, średnie ogólnokształcące 4999, zasadnicze zawodowe 8490, gimnazjalne i poniżej 8782. We wszystkich kategoriach wykształcenia większość stanowią kobiety.

Tabela 7. Struktura wykształcenia klientów indywidualnego poradnictwa zawodowego w województwie w latach 2008–2010.

Wyszczególnienie		Liczba osób korzystających z indywidualnego poradnictwa zawodowego											
		2008				2009				2010			
		Ogółem		Bezrobotni		Ogółem		Bezrobotni		Ogółem		Bezrobotni	
		Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
Ogółem		30 753	19 505	28 223	18 023	29 464	17 017	27 517	15 890	35 977	19 967	33 987	18 740
Z tego	Wyższe	3 715	2 469	3 110	2 055	3 949	2 584	3 363	2 192	4 856	3 200	4 243	2 757
	Policealne i średnie zawodowe	8 252	5 608	7 682	5 231	7 807	4 952	7 347	4 678	8 850	5 147	8 434	4 888
	Średnie ogólnokształcące	4 801	3 608	4 237	3 217	4 201	2 828	3 832	2 554	4 999	3 287	4 536	2 961
	Zasadnicze zawodowe	7 629	4 205	7 175	4 048	7 813	3 790	7 479	3 677	8 490	3 890	8 246	3 789
	Gimnazjalne i poniżej	6 356	3 615	6 019	3 472	5 694	2 863	5 496	2 789	8 782	4 443	8 528	4 345

Źródło: opracowanie własne

Wykres 9. Struktura wykształcenia klientów indywidualnego poradnictwa zawodowego w województwie w latach 2008–2010.

Źródło: opracowanie własne

Wzrost liczby udzielonych porad indywidualnych może być związany z podniesieniem się liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne, jak również rozpoczęciem IPD, którego integralnym elementem jest poradnictwo indywidualne. Wzrost liczby udzielonych porad widoczny jest we wszystkich kategoriach uwzględniających wykształcenie klientów, a w szczególności w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym.

Na podstawie ankiet diagnozujących poradnictwo zawodowe na terenie woj. małopolskiego w 2010, które zostały przeprowadzone wśród doradców zawodowych w powiatowych urzędach pracy oraz centrach informacji i planowania kariery zawodowej WUP Kraków stwierdzono, że najważniejsze korzyści, jakie klienci uzyskali w wyniku poradnictwa indywidualnego to m.in.:

1. wzmocnienie motywacji do samodzielnego poszukiwania pracy,
2. podniesienie poczucia własnej wartości i podniesienia samooceny,
1. zwiększenie aktywności,
3. zbadanie swoich predyspozycji i zainteresowań zawodowych,
4. podjęcie decyzji dotyczącej dalszej edukacji i szkoleń,
5. podjęcie decyzji o rozpoczęciu działalności gospodarczej,
6. wiedza z zakresu rynku pracy,
7. określenie celów zawodowych,
8. samodzielność w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych i poszukiwaniu pracy,
9. zdobycie zatrudnienia.

Tabela 8. Porównanie usługi grupowego poradnictwa zawodowego w całym województwie na przestrzeni lat 2007–2010.

Wyszczególnienie		Grupowe poradnictwo zawodowe										
		Liczba grup			Liczba osób, które skorzystały z grupowego poradnictwa zawodowego							
					Razem				Kobiety			
		2007	2008	2009	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Ogółem		994	937	807	7345	7015	6580	7540	4722	4708	3971	4530
Z tego	Bezrobotni	x			6715	6398	6121	6936	4 383	4346	3686	4132
	Poszukujący pracy	x			112	87	62	49	57	45	37	26
	Inni	x			518	530	397	555	282	317	248	372
Bezrobotni do 25. roku życia		x			3280	2123	2065	2790	2162	1256	1180	1665
Bezrobotni pow. 50. roku życia		x			377	1004	855	833	218	645	485	444
Bezrobotni do 6 miesięcy		x			3743	2792	2916	3381	2468	1587	1489	1816
Bezrobotni od 6 do 12 miesięcy		x			1399	1084	1310	1675	847	757	816	1000
Bezrobotni pow. 12 miesięcy		x			1564	2558	1895	1880	1071	2002	1381	1316
Zamieszkali na wsi		x			3960	3620	3433	4009	2595	2507	2115	2367
Niepełnosprawni		x			352	599	436	458	11	372	275	306
Cudzoziemcy		x			1	2	1	8	0	2	1	7

Źródło: opracowanie własne

2.1.2. Charakterystyka usługi grupowego poradnictwa zawodowego w roku 2010

Poradnictwo grupowe jest formą procesu doradczego i zakłada często naprzemiennność z indywidualnym poradnictwem zawodowym.

Realizacja tej usługi oparta jest na programach zajęć warsztatowych, najczęściej są to: „Rozwijanie indywidualnych cech ułatwiających zdobycie zatrudnienia”, „Metoda Edukacyjna”, „Kurs Inspiracji”.

W 2010 roku w ramach grupowego poradnictwa zawodowego w 853 grupach warsztatowych w zajęciach wzięło udział 7540 osób, w tym: 6936 to osoby bezrobotne, 49 poszukujące pracy oraz 555 pozostałe osoby. Wśród osób bezrobotnych rozkład wg kategorii wieku, czasu zarejestrowania, miejsca zamieszkania i innych cech wygląda następująco: bezrobotni do 25. roku życia to 2790 osób, bezrobotni pow. 50. roku życia to 833 osoby, bezrobotni zarejestrowani w PUP w okresie poniżej 6 miesięcy – 3381 osób, bezrobotni zarejestrowani w PUP w okresie powyżej 12 miesięcy – 1880 osób, zamieszkali na wsi – 4009 osób, niepełnosprawni – 458 osób, cudzoziemcy – 8 osób.

W porównaniu do roku 2009 zwiększyła się liczba uczestników grupowego poradnictwa zawodowego, wzrost ten jest najwyraźniejszy wśród kobiet do 25. roku życia oraz bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w okresie poniżej 6 miesięcy, z czego większość w obu grupach stanowią kobiety. Przyczynami może być mniejsza liczba ofert pracy, staży i praktyk.

Warsztaty poradnictwa grupowego oceniane są przez klientów poprzez ankietę ewaluacyjną nt. przebiegu warsztatów, ich zawartości merytorycznej, sposobu prowadzenia zajęć oraz ogólnej organizacji zajęć. Klienci piszą w nich również o najważniejszych korzyściach, jakie pojawiają się w efekcie udziału w zajęciach. Opierając się na wynikach ankiety można powiedzieć, że do najczęściej wymienianych należą:

1. podniesienie motywacji i samooceny,
2. przełamanie barier komunikacyjnych,
3. wymiana doświadczeń z innymi uczestnikami i nawiązanie nowych znajomości,
4. uzyskanie wsparcia emocjonalnego od grupy,
5. inspiracja do działań i poszukiwanie nowych rozwiązań,
6. przełamanie stereotypów i nowe spojrzenie na siebie i swoją sytuację,
7. dostrzeżenie nowych możliwości istniejących w otoczeniu,
8. umiejętność planowania i wytyczenia celów, określenie działań i środków niezbędnych do ich osiągnięcia.

2.1.3. Charakterystyka usług indywidualnej informacji zawodowej

W ramach tej usługi miało miejsce 44 848 wizyt klientów, z czego najczęściej korzystającymi z usługi były kobiety, tj. 22 890 wizyt.

Klienci powiatowych urzędów pracy najczęściej uzyskali informacje dotyczące szeroko rozumianego rynku pracy, w tym informacji o lokalnych rynkach pracy (oferty pracy, informacje o pracodawcach), usługach urzędów pracy i innych instytucji wspierających bezrobotnych i poszukujących pracy (m.in. agencji zatrudnienia), możliwościach dalszego kształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, formach wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej. Wychodząc naprzeciw temu zapotrzebowaniu przygotowano i udostępniono w powiatowych urzędach pracy oraz centrach informacji i planowania kariery zawodowej bazy, katalogi i zbiory informacji na ww. tematy.

Tabela 9. Porównanie usługi indywidualnej informacji zawodowej w całym województwie na przestrzeni lat 2006–2010.

Wyszczególnienie	Informacja zawodowa – liczba wizyt osób indywidualnych			
	2007	2008	2009	2010
Razem	29 987	29 987	41 223	44 848
Kobiety	15 019	20 986	21 741	22 890

Źródło: opracowanie własne

2.1.4. Charakterystyka usług grupowej informacji zawodowej

W 2010 zorganizowano w całym województwie 1498 grupowych spotkań informacyjnych, w których wzięło udział 18 077 osób, w tym 9606 kobiet. Bezrobotni to 15 318 osób, poszukujący pracy 86 osób oraz pozostałe osoby 2892.

Wśród osób bezrobotnych rozkład wg kategorii wieku, czasu zarejestrowania, miejsca zamieszkania i innych cech, wygląda następująco: bezrobotni do 25. roku życia to 5847 osób, bezrobotni pow. 50. roku życia to 2239 osób, bezrobotni zarejestrowani w PUP w okresie poniżej 6 miesięcy – 10 515 osób, bezrobotni zarejestrowani w PUP w okresie od 6 do 12 miesięcy – 2001 osób, bezrobotni zarejestrowani w PUP w okresie pow. 12 miesięcy – 2802 osoby, zamieszkali na wsi – 9679 osób, niepełnosprawni – 695 osób, cudzoziemcy – osób.

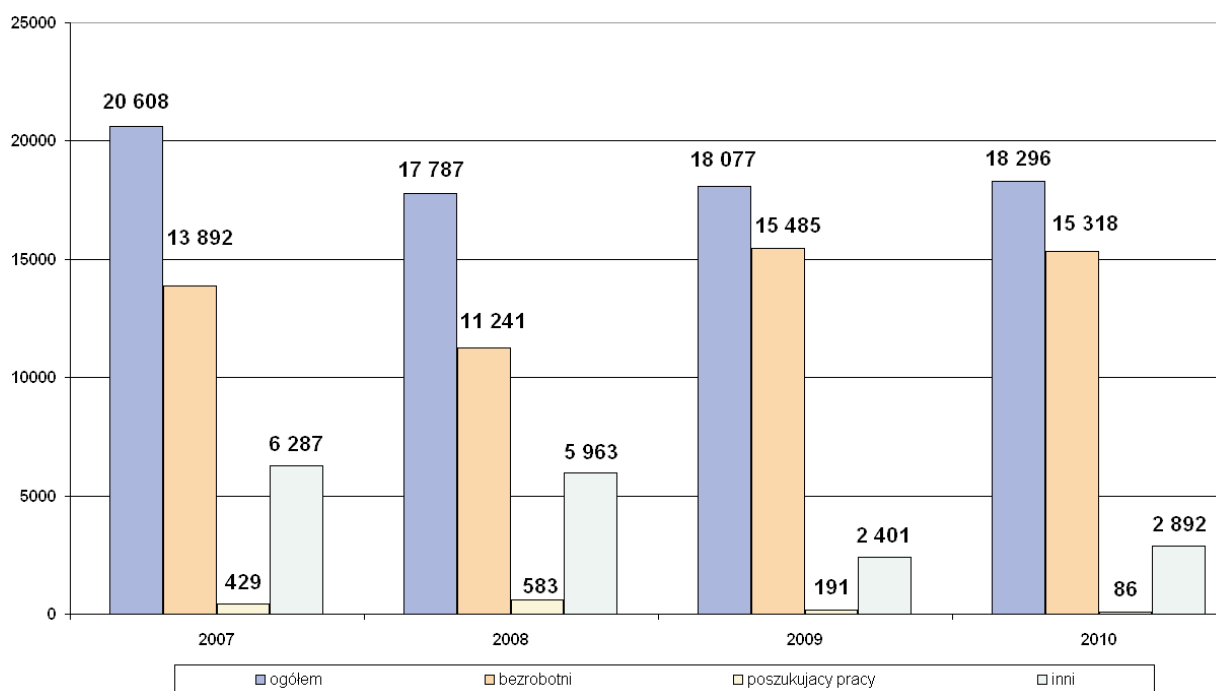
Tabela 10. Porównanie usługi grupowej informacji zawodowej na przestrzeni lat 2007–2010.

Wyszczególnienie		Grupowa informacja zawodowa											
		Liczba grup				Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupowej informacji							
						Razem				Kobiety			
		2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Ogółem		1354	1296	1464	1498	20 608	17 787	18 077	18 296	12 566	10 163	10 354	9606
Z tego	Bezrobotni	x				13 892	11 241	15 485	15 318	8577	6846	8893	7916
	Poszukujący pracy	x				429	583	191	86	211	82	91	25
	Inni	x				6287	5963	2401	2892	3778	3235	1370	1665
Bezrobotni do 25. roku życia		x				6987	4185	5156	5847	4229	2765	2921	2894
Bezrobotni powyżej 50. roku życia		x				920	1420	2515	2239	410	934	1251	957
Bezrobotni do 6 miesięcy		x				8652	5919	9594	10 515	5470	3594	4950	5293
Bezrobotni od 6 do 12 miesięcy		x				2345	1378	2149	2001	1324	943	1257	1015
Bezrobotni powyżej 12 miesięcy		x				2900	2944	3742	2802	1783	2309	2686	1608
Zamieszkali na wsi		x				7373	5910	8558	9679	4648	4003	5014	4918
Niepełnosprawni		x				349	673	798	695	190	271	440	362
Cudzoziemcy		x				1	7	5	10	1	6	4	10

Źródło: opracowanie własne

Klienci uczestnicząc w spotkaniach uzyskali informację dotyczącą m.in: sytuacji na rynku pracy, zawodów deficytowych i poszukiwanych na rynku pracy, usług powiatowych urzędów pracy i innych instytucji, wybranych zagadnień prawa pracy, możliwości pozyskania dotacji na działalności gospodarczej, projektów i szkoleń realizowanych w powiatowych urzędach pracy, warunków pracy i nauki za granicą.

Wykres 10. Usługi grupowej informacji zawodowej w latach 2007–2010.

Źródło: opracowanie własne

Zaobserwowano spadek liczby kobiet wśród uczestników grupowej informacji zawodowej. Widoczny on jest wśród wszystkich kategorii bezrobotnych, oprócz osób zarejestrowanych w PUP w okresie poniżej 6 miesięcy. Prawdopodobnie związane to jest z faktem, że większość osób nowo rejestrowanych kierowanych jest na spotkania informacyjne dotyczące usług oferowanych przez urzędy pracy.

2.1.5. Zajęcia aktywizacyjne

Ogółem w zajęciach aktywizacyjnych w 2010 roku udział wzięło 8569 osób, tym 7320 to osoby bezrobotne, a 100 to poszukujący pracy, pozostałe 1149 to osoby z innych kategorii. Wśród bezrobotnych jest 4629 kobiet, 4289 osób zamieszkałych na wsi, 3854 długotrwale bezrobotnych, 388 niepełnosprawnych, 2 cudzoziemców, 1898 osób do 25. roku życia oraz 1176 osób pow. 50. roku życia.

W 2010 roku powiatowe urzędy pracy zorganizowały i przeprowadziły także 67 edycji klubu pracy¹, w których udział wzięły 1682 osoby, w tym 1623 osoby zarejestrowane jako bezrobotne i 5 zarejestrowanych jako poszukujące pracy. 1340 uczestników klubów pracy to kobiety. Struktura klientów, którzy wzięli udział w klubach pracy kształtuje się następująco: wiek: 18–24 lata 539 osób, 25–34 lat

¹ Klub Pracy jest formą bezpłatnej pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy, napotyującym na szczególne trudności związane z podjęciem zatrudnienia, które wynikają z długiego okresu pozostawania bez pracy oraz indywidualnych predyspozycji.

355 osób, 35–44 lat 337 osób, 45 lat i więcej 397 osób; wykształcenie: wyższe 120 osób, policealne i średnie zawodowe 430 osób, średnie ogólnokształcące 277, zasadnicze zawodowe 464 osoby, gimnazjalne i poniżej 337 osób; czas pozostawania bez pracy: do 6 miesięcy 475 osób, od 6 do 12 miesięcy 311, pow. 12 miesięcy 842 osoby. Kluby pracy w 2010 roku były realizowane tylko przez powiatowe urzędy pracy lub instytucje realizujące program klubu pracy na ich zlecenie.

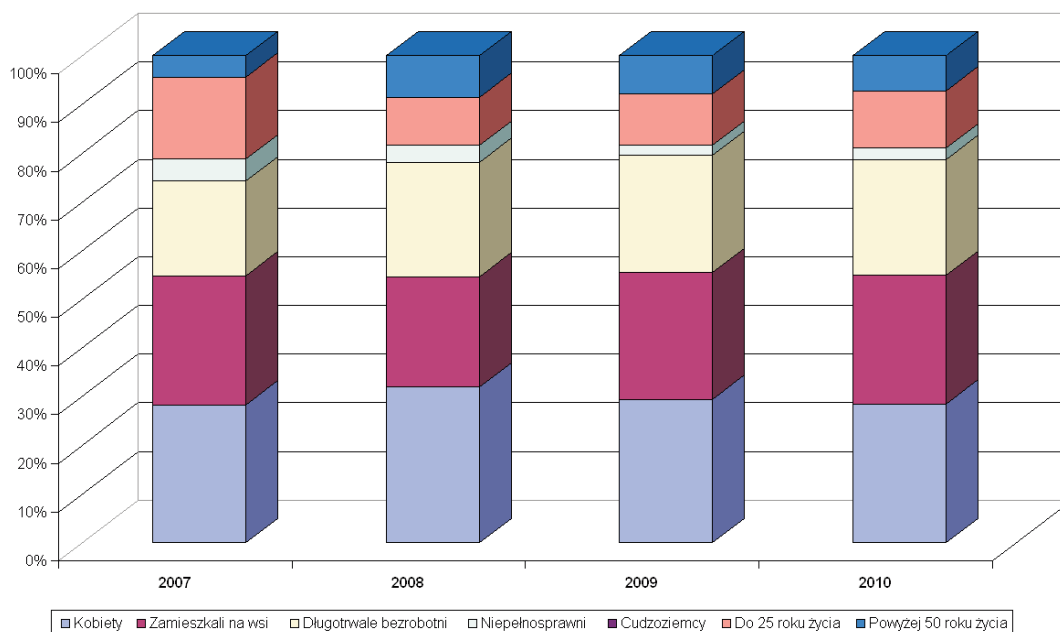
Tabela 11. Porównanie usługi zajęcia aktywizacyjne na przestrzeni lat 2007–2010 (bez danych z klubów pracy).

Wyszczególnienie		Zajęcia aktywizacyjne			
		2007	2008	2009	2010
Ogółem		4327	4623	7571	8569
Z tego	Bezrobotni	3637	3893	7361	7320
	Poszukujący pracy	690	730	210	100
	Inni	X	X	X	1149
Wybrane kategorie bezrobotnych					
Kobiety		2406	3009	4828	4629
Zamieszkali na wsi		2262	2141	4267	4289
Długotrwale bezrobotni		1659	2215	3952	3854
Niepełnosprawni		383	325	329	388
Cudzoziemcy		4	2	1	2
Do 25. roku życia		1428	933	1722	1898
Powyżej 50. roku życia		377	804	1299	1176

Źródło: opracowanie własne

Analogicznie do warsztatów grupowego poradnictwa zawodowego udział w zajęciach aktywizacyjnych kończy się wypełnieniem ankiety ewaluacyjnej. Na podstawie informacji z nich płynących można powiedzieć, że klienci w efekcie udziału nauczyli się np. samodzielnie przygotowywać dokumenty aplikacyjne, przygotowywać się do rozmowy kwalifikacyjnej, radzić sobie ze stresem i przyjmować postawy asertywne, praktycznie stosować metody poszukiwania pracy, lepiej i skuteczniej komunikować się i nawiązywać kontakty interpersonalne, korzystać z komputera i Internetu do poszukiwania pracy, planować karierę zawodową.

Wykres 12. Struktura bezrobotnych klientów zajęć aktywizacyjnych.

Źródło: opracowanie własne

2.2. KOORDYNACJA PORADNICTWA ZAWODOWEGO W WOJEWÓDZTWIE I WSPARCIE POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY PRZEZ CENTRUM INFORMACJI I PLANOWANIA KARIERY ZAWODOWEJ WUP KRAKÓW

W ramach koordynacji poradnictwa zawodowego Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP Kraków był również instytucją wiodącą przy organizacji Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery w Małopolsce, który odbył się w dniach 18–22.10.2010 r.

Było to duże przedsięwzięcie organizacyjne i logistyczne. Wzięły w nim udział 43 instytucje oferujące usługi z zakresu poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej. Głównie były to Powiatowe urzędy pracy, akademickie biura karier, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, instytucje wspierające osoby niepełnosprawne, instytucje edukacyjne i szkoleniowe oraz organizacje pozarządowe, a skorzystało z tego dnia ponad 18 tys. mieszkańców.

Najważniejszymi efektami było m.in.:

1. popularyzowanie wśród klientów znaczenia usług doradztwa zawodowego w różnych etapach życia edukacyjnego i zawodowego poprzez zaproszenie do udziału w konferencjach, seminariach, spotkaniach oraz dostarczenie materiałów informacyjnych,
2. popularyzowanie w środowisku młodych i dorosłych Małopolan znaczenia planowania i rozwoju indywidualnej kariery zawodowej,
3. zapoznanie się i integracja środowisk zainteresowanych problematyką poradnictwa zawodowego oraz świadczących usługi w tym zakresie, w tym instytucje, które wcześniej współpracowały z CliPKZ miały możliwość wzajemnego poznania się i budowania indywidualnych relacji zawodowych,
4. wymiana doświadczeń i wypracowanie wspólnych stanowisk wobec różnych form i sposobów świadczenia usług doradczych.

W ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, Nowym Sączu i Tarnowie zaproponowało różnorodne

formy usług w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej. W tych dniach ok. 3479 mieszkańców Małopolski w ramach wydarzenia skorzystało m.in. z:

1. zajęć warsztatowych,
2. konsultacji z doradcami zawodowymi,
3. projekcji filmów,
4. przygotowanych informacji i wielu innych propozycji.

Wśród uczestników OTK przeprowadzono ankietę, której wyniki posłużą do udoskonalenia oferty w następnych edycjach tego wydarzenia oraz pozwolą ukierunkować działania doradców zawodowych na te obszary, w których leżą potrzeby klientów.

Podsumowanie badania ankietowego

- Większość ankietowanych uczestników Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery w instytucjach wymienionych na początku raportu to kobiety.
- Zdecydowana większość to osoby młode w wieku do 18 lat i między 18 a 24 r.ż.
- Dominującym poziomem wykształcenia jest wykształcenie gimnazjalne.
- Dominującą grupę stanowią uczniowie.
- Większość to mieszkańcy wsi i małych miast.
- Głównym źródłem informacji o imprezie byli inni ludzie, najczęściej nauczyciele.
- Większość ankietowanych nigdy wcześniej nie korzystała z usług doradcy zawodowego.

Uczestnicy zasadniczo wiedzą gdzie szukać pomocy doradcy zawodowego.

Potrzeby ankietowanych uczestników koncentrują się głównie wokół takich zagadnień jak:

- badanie predyspozycji zawodowych i pomoc w wyborze kierunku studiów lub szkoły,
- informacje nt. rynku pracy,
- informacje o zawodach i specjalnościach,
- informacje nt. szkoleń i instytucji szkoleniowych.

Dowodem na to, że wydarzenie było sukcesem jest fakt, że Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, centra oraz Małopolskie Partnerstwo na rzecz Kształcenia Ustawicznego otrzymało wyróżnienie za wkład w rozwój poradnictwa zawodowego oraz działania podjęte w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery w 2010 roku. Wyróżnienie zostało wręczone przez organizatorów OTK – Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej.

2.2.1. Promocja usług poradnictwa zawodowego

Ogólnopolski Tydzień Kariery był również okazją do przeprowadzenia na szeroką skalę akcji promocyjnej, dzięki której informacja o wydarzeniu dotarła do wielu tysięcy mieszkańców naszego regionu. W całym województwie, jak wcześniej wspomniano, wzięło udział ponad 18 tys. osób, które uczestniczyły w targach pracy, seminariach, konferencjach, warsztatach, spotkaniach grupowych i wielu innych imprezach.

Najpowszechniejszą formą promocji usług informacji i poradnictwa zawodowego jest udział doradców zawodowych w wielu wydarzeniach, takich jak: targi pracy, edukacji i kariery, seminaria i konferencje. Doradcy zawodowi z powiatowych urzędów pracy promują swoje usługi w instytucjach takich, jak: szkoły, Ośrodki Pomocy Społecznej, domy kultury, biblioteki, inne urzędy, Ochotnicze

Hufce Pracy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, pracodawcy, organizacje pozarządowe, warsztaty terapii zajęciowej, powiatowe i gminne Centra Pomocy Rodzinie i inne. Bardzo ważnym medium jest Internet, wykorzystywane są strony internetowe urzędów pracy, na których zamieszczane są informacje o ofercie informacyjnej i doradczej, prowadzony jest mailing do partnerów i innych instytucji rynku pracy i edukacji.

Usługi z obszaru poradnictwa i informacji zawodowej promowano również w lokalnych mediach.

2.2.2 Współpraca z pracodawcami

W ramach udziału doradców zawodowych w różnego typu wydarzeniach, targach pracy i Dniach Kariery wystawcom targów – pracodawcom przekazywane były informacje na temat usług świadczonych w obszarze doradztwa zawodowego.

W ramach organizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie Dni Pracy, Edukacji i Szkoleń, udostępniono 39 pracodawcom stoiska wystawiennicze, gdzie oferowali oni uczestnikom wydarzenia oferty pracy oraz prezentowali profil działalności swoich firm. Ideą przewodnią tego wydarzenia było przedstawienie korzyści płynących z mobilności zawodowej i geograficznej oraz umożliwienie wymiany informacji pomiędzy pracodawcami, instytucjami z obszaru rynku pracy, edukacji i szkoleń a osobami poszukującymi zatrudnienia, samozatrudnienia, ofert edukacyjnych, staży w Europie. Przedsięwzięcie odbywało się równocześnie w trzech miastach w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu. W ramach przedsięwzięcia zorganizowano seminaria (Moja firma i ja w Europie) i stoiska konsultacyjne, 166 stoisk wystawienniczych. Podczas DPEiSz realizowane były tematyczne warsztaty i spotkania dotyczące informacji, jak poruszać się po krajowym i europejskim rynku pracy, kształtujące umiejętności planowania kariery zawodowej, pomagające przygotować się do spotkania z pracodawcą. Równocześnie w trakcie wydarzenia odbyły się 54 prezentacje multimedialne zaproszonych instytucji i pracodawców. Całemu przedsięwzięciu towarzyszyli przedstawiciele regionalnych i lokalnych mediów. W przedsięwzięciu wzięło udział ok. 5400 osób.

- W powiatowych urzędach pracy udzielono przedsiębiorcom pomocy w zakresie wsparcia rozwoju zawodowego, pracodawcy i jego pracowników. Do powiatowych urzędów pracy wpłynęło 28 wniosków o udzielenie pomocy w rozwoju zawodowym dla 38 osób. Pracodawcy korzystali również z pomocy w doborze kandydatów do pracy w 52 przypadkach. Z usługi określenia wymagań dotyczących stanowisk pracy skorzystało 62 pracodawców.

2.2.3. Kadra doradców zawodowych i liderów klubu pracy w powiatowych urzędach pracy i centrach informacji zawodowej w województwie małopolskim w roku 2010 r.

W województwie małopolskim na dzień 31.12.2010 roku zatrudnionych było łącznie 123 doradców zawodowych, w tym: 27 doradców zawodowych stażystów, 46 doradców zawodowych, 37 doradców zawodowych I stopnia i 13 doradców zawodowych II stopnia. Wśród doradców zawodowych wszystkich stopni 116 osób to kobiety, mężczyźni to 7 osób. W porównaniu do 2009 roku (108 doradców zawodowych) zatrudnienie zwiększyło się o 15 osób.

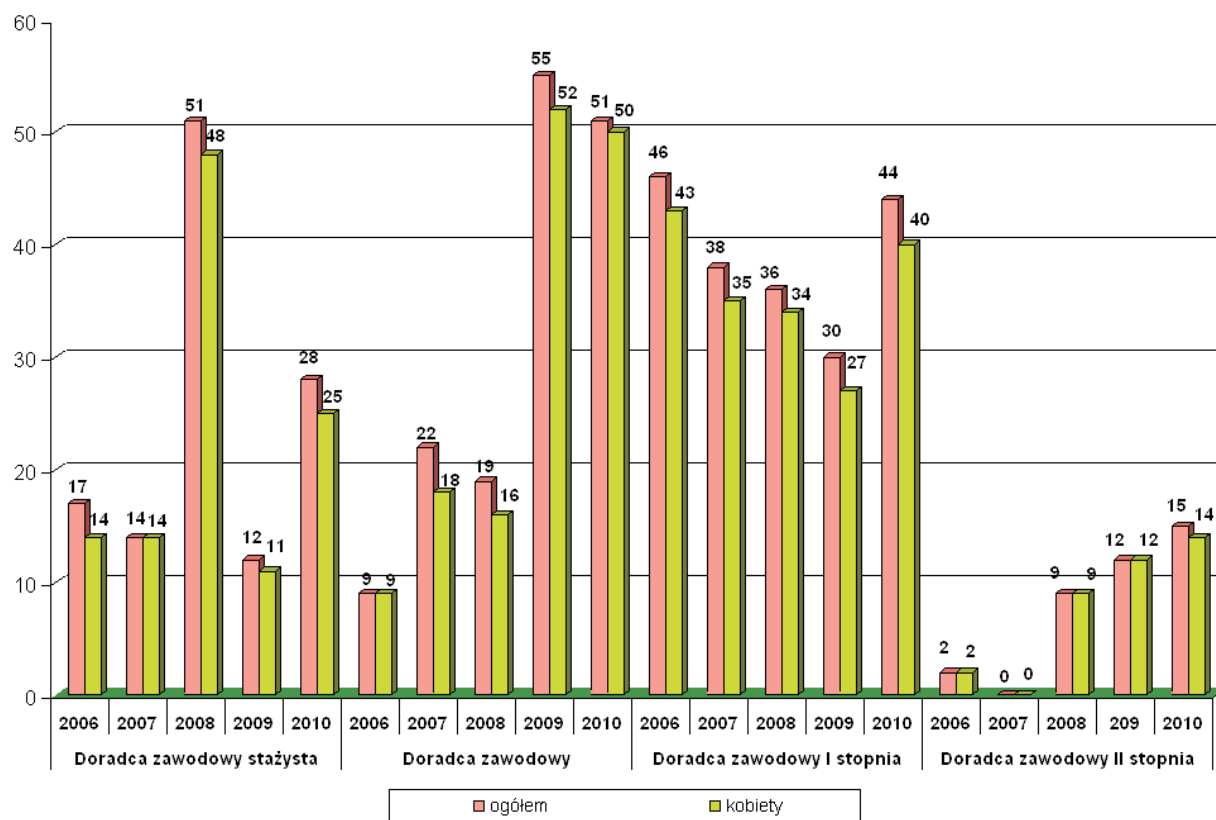
Na stanowisku lider klubu pracy zatrudnione były łącznie 42 osoby, w tym: lider klubu pracy stażysta – 10 osób, lider klubu pracy – 27 osób, starszy lider klubu pracy – 10 osób. Podobnie jak w przypadku doradców zawodowych kobiety stanowią większość zatrudnionych osób, tj. 34 kobiety i 8 mężczyzn. Zaznaczyć jednak należy, że liderzy klubów pracy wykonują także obowiązki doradcy zawodowego.

Tabela 12. Pstruktura zatrudnienia doradców zawodowych i liderów klubu pracy publicznych służb zatrudnienia na przestrzeni lat 2006 – 2010 w całym województwie.

Rodzaj stanowiska		PUP		CiPKZ województwa		Całe województwo	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Doradca zawodowy stażysta	2006	13	11	4	3	17	14
	2007	8	8	6	6	14	14
	2008	47	44	4	4	51	48
	2009	10	9	2	2	12	11
	2010	27	24	1	1	28	25
Doradca zawodowy	2006	8	8	1	1	9	9
	2007	20	17	2	1	22	18
	2008	16	14	3	2	19	16
	2009	50	48	5	4	55	52
	2010	46	45	5	5	51	50
Doradca zawodowy I stopnia	2006	32	29	14	14	46	43
	2007	28	25	10	10	38	35
	2008	29	27	7	7	36	34
	2009	25	23	5	4	30	27
	2010	37	34	7	6	44	40
Doradca zawodowy II stopnia	2006	2	2	0	0	2	2
	2007	0	0	0	0	0	0
	2008	6	6	3	3	9	9
	2009	10	10	2	2	12	12
	2010	13	12	2	2	15	14
Lider klubu pracy	2006	8	6	0	0	8	6
	2007	13	11	0	0	13	11
	2008	14,5	13,5	0	0	14,5	13,5
	2009	35	35	0	0	35	35
	2010	42	34	0	0	42	34

Źródło: opracowanie własne

Wykres 12. Struktura zatrudnienia doradców zawodowych i liderów klubu pracy publicznych służb zatrudnienia na przestrzeni lat 2006–2010 w całym województwie.

Źródło: opracowanie własne

2.3. WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie w ramach realizowanych zadań w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej współpracuje z instytucjami, które podobnie jak WUP wspomagają mieszkańców Małopolski w działaniach aktywizujących i informacyjnych z zakresu rynku pracy. Współpraca z szerokim kręgiem instytucji pozwoliła dotrzeć do znacznie szerszego grona odbiorców usług poradnictwa zawodowego. Niejednokrotnie osoby korzystające z usług innych instytucji, np. bibliotek, mogły dowiedzieć się o możliwości uzyskania różnorakiego wsparcia ze strony urzędów pracy.

Współpracę kontynuowano m.in. z:

- Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Krakowie na rzecz promocji kształcenia ustawicznego i poradnictwa zawodowego poprzez udostępnianie mieszkańcom Małopolski informacji z zakresu planowania kariery oraz poszukiwania zatrudnienia. W ramach współpracy w siedzibie WBP organizowane są co miesiąc zajęcia pn. „Planowanie kariery zawodowej”;
- Miejską Biblioteką Publiczną w Tarnowie w zakresie realizacji przedsięwzięcia „Otwieramy drzwi”. W jego ramach zrealizowano 20 dyżurów w siedzibie MBP w Tarnowie, podczas których doradcy zawodowi udzielili 120 osobom informacji dotyczących planowania kariery zawodowej, poszukiwania zatrudnienia, uczenia się przez całe życie oraz kontynuowano cykl seminariów „Informacja to drogowskaz”. Systematycznie uzupełniano i aktualizowano informacje zawodowe i o rynku pracy na 6 istniejących i 3 nowo utworzonych stoiskach wystawienniczych „Infopraca” w MBP i jej filiach oraz gminnych bibliotekach publicznych.

- Sąddecką Biblioteką Publiczną w Nowym Sączu w zakresie realizacji wspólnego przedsięwzięcia pn. „Poradnictwo zawodowe – bliżej klienta”;
- Fundacją Współpracy Chrześcijańskiej w Krakowie, w ramach której pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie prowadzą w siedzibie fundacji zajęcia komputerowe;
- Domem dla Bezdomnych Mężczyzn „Caritas” Diecezji Tarnowskiej. W ramach zawartego porozumienia o współpracy podopieczni Domu m.in. brali udział w warsztatach realizowanych w Centrum oraz zostali objęci indywidualną pomocą doradców zawodowych. Skorzystali z oferty zrealizowanej w ramach Dni Pracy, Edukacji i Szkoleń oraz II Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery. Umieszczone w Domu dla Bezdomnych stoisko wystawiennicze „Szukam pracy” uzupełniane było o aktualne materiały informacyjne o rynku pracy i działaniach Centrum.
- Zakładem Poprawczym w Tarnowie na mocy porozumienia mającego na celu zapewnienie łatwiejszego dostępu do informacji i usług związanych z funkcjonowaniem na rynku pracy przekazywano aktualne materiały informacyjne o rynku pracy i działaniach Centrum do funkcjonującego w ZP stoiska wystawienniczego „Szukam pracy”. Wychowankowie zakładu poprawczego korzystali ze zbiorów informacyjnych CliPKZ, wzięli udział w „Dniach Edukacji, Pracy i Szkoleń” oraz skorzystali z oferty w ramach II Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Aktywność WUP przejawiała się także w inicjatywach partnerskich, takich jak:

- Targi Pracy i Edukacji zorganizowane wspólnie z Zespołem Szkół Mechanicznych nr 1 w Krakowie i Urzędem Pracy Powiatu Krakowskiego, które miały miejsce w Zespole Szkół Mechanicznych nr 1;
- uczestnictwo w Miejskich Targach Edukacyjnych w Tarnowie organizowanych przez Urząd Miasta Tarnowa oraz Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży i Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Tarnowie, w Dniach Otwartych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie i Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie;
- zajęcia dla dorosłych słuchaczy kończących Policealną Szkołę Zawodową z tematu przygotowania do prowadzenia własnej działalności gospodarczej „Moja pierwsza własna firma i pozyskiwanie środków na otwarcie firmy”;
- zajęcia dla podopiecznych Stowarzyszenia Rodzin „Zdrowie Psychiczne”;
- cykl spotkań informacyjnych z zakresu planowania kariery zawodowej dla 80 uczniów krakowskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z Małopolski;
- współpraca z zakładem karnym w Nowym Sączu w ramach zawartego porozumienia w zakresie nieodpłatnego świadczenia usług poradnictwa zawodowego dla osób przygotowujących się do opuszczenia zakładu karnego, w ramach programu readaptacji społecznej „Wewnętrzny ośrodek outplacementu w warunkach więzienia”.

3. PROGRAMY NA RZECZ PROMOCJI ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY

3.1. REALIZACJA PROGRAMÓW NA RZECZ PROMOCJI ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ W 2010 R.

W roku 2010 udział osób bezrobotnych województwa małopolskiego w realizacji subsydiowanych programów rynku pracy wzrósł o 25,5% w porównaniu do roku poprzedniego. W Małopolsce w programach tych wzięło udział 51 477 osób (rok wcześniej: 41 009 osób). Wsparciem w różnych formach objęto między innymi 22 179 osób do 25. roku życia (43% ogółu aktywizowanych, w tym 60% kobiet), 16 727 osób długotrwale bezrobotnych (33% ogółu, w tym 41% kobiet) oraz 5615 osób powyżej 50. roku życia (11% ogółu aktywizowanych, w tym 41% kobiet). Udział osób w wieku do 25 lat w grupie aktywizowanych jest znacząco wyższy, niż udział tej grupy w ogólnej populacji bezrobotnych.

W okresie 2008–2009 wystąpiło zmniejszenie odsetka osób młodych w grupie korzystających z subsydiowanego wsparcia urzędów pracy. Natomiast w 2010 r. jego wysokość pozostawała na poziomie porównywalnym z 2009 r. Odwrotna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do grupy osób w wieku po 50. roku życia. Odsetek tej grupy wśród osób, które skorzystały z uczestnictwa w organizowanych przez PUP programach rynku pracy jest niższy niż udział tej grupy w populacji bezrobotnych. Widoczna jest więc potrzeba wzmocnienia działań na rzecz tej grupy. W okresie 2008–2009 widoczny był niewielki wzrost udziału osób w wieku po 50. roku życia wśród aktywizowanych. Natomiast w 2010 r. poziom ten ustabilizował się. W przypadku osób długotrwale bezrobotnych w ostatnich kilku latach udział tej grupy w bezrobotnych ogółem spadał. Zmniejszył się również odsetek tej grupy wśród osób, które korzystały z subsydiowanych programów rynku pracy. W 2010 r. sytuacja uległa odwróceniu i w obydwu przypadkach w zakresie poziomu tej grupy wystąpił wzrost.

Rok 2010 był kolejnym, w którym istotne znaczenie w stosowaniu i różnicowaniu form wsparcia z uwzględnieniem sytuacji i potrzeb osób bezrobotnych i poszukujących pracy, odegrał Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Na łączną liczbę zaktywizowanych 51 477 osób, beneficjenci uczestniczący w projektach POKL stanowili 36% (18 521 osób).

Udział osób bezrobotnych w poszczególnych programach aktywizacji zawodowej i łagodzenia skutków bezrobocia realizowanych w roku 2010 kształtował się następująco:

– staże	20 989 osób
– szkolenia	12 860 osób
– środki na podjęcie działalności gospodarczej	6151 osób
– środki dla pracodawców na doposażenie	

i wyposażenie miejsc pracy	3019 osób
– prace interwencyjne	2735 osób
– roboty publiczne	3256 osób
– prace społecznie użyteczne	1997 osób
– przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	73 osoby
– organizacja stanowisk PFRON	248 osób
– refundacja ZUS	58 osób
– inne	91 osób

W porównaniu do roku 2009, największy wzrost procentowy zauważalny jest w grupie uczestników robót publicznych – o 60%, czyli o 1221 osób. Spowodowane było to koniecznością realizowania zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi. Znacząco wzrosła także liczba refundacji dla pracodawców za utworzenie miejsc pracy. Forma ta zapewnia korzyść zarówno dla pracodawcy organizującego miejsce pracy, jak i dla osoby bezrobotnej zyskującej szansę na przynajmniej okresowe zatrudnienie i zdobycie/powiększenie doświadczenia zawodowego. W przypadku tej formy wsparcia wzrost w porównaniu do 2009 roku wyniósł 51,8%, czyli o 1030 refundacji więcej. Podobnie jak w roku poprzednim, odnotowano kolejne zwiększenie staży – o 30,6%, co w liczbie uczestników oznaczało wzrost o 4922 osoby w stosunku do roku 2009.

Popularność i znaczenie tej formy zaznacza się szczególnie właśnie od roku 2009 (zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i przeciwdziałaniu bezrobociu), dając możliwość aktywizacji zawodowej wielu kategorii osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc: osób w wieku do 25. roku życia, po 50. roku życia, długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych po zakończeniu kontraktu socjalnego, kobiet, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka, bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego, bezrobotnych bez wykształcenia średniego, bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do lat 18, bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, bezrobotnych niepełnosprawnych.

O blisko 25% zwiększyła się w roku 2010 liczba osób bezrobotnych, którym przyznano środki na podjęcie działalności gospodarczej. W roku 2009 z tej formy aktywizacji zawodowej skorzystało 4925 bezrobotnych mieszkańców województwa, a w kolejnym roku było to 6151 osób. Udział osób aktywizowanych poprzez prace interwencyjne zwiększył się o 18,3% (o 423 osoby). Odnotowano kolejny wzrost udziału osób bezrobotnych i poszukujących pracy w szkoleniach – w porównaniu do 2009 r. o 17,2% czyli o 1884 osoby. Uczestnictwo osób zaangażowanych w wykonywanie prac społecznie użytecznych wzrosło o 8% z 1847 osób w roku 2009 do 1997 osób w kolejnym roku.

Spośród pozostałych form wsparcia ukierunkowanych na aktywizację zawodową i łagodzenie skutków bezrobocia w Małopolsce, znaczący spadek udziału zarejestrowano w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy (73 osoby, co stanowi 17% uczestnictwa w roku poprzednim). Jest to skutkiem zmian ustawowych z początku 2009 roku, w wyniku których forma ta przestała funkcjonować na rzecz rozszerzenia możliwości udziału w stażach. Osoby kończące w roku 2010 uczestnictwo w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy zostały skierowane przed dniem obowiązywania zmian w ustawie (1.02.2009).

W 2010 roku dominujący udział uczestników subsydiowanych programów rynku pracy zaznaczył się w trzech formach na łącznym poziomie 78%. Jest to tendencja, którą odnotowano już w roku poprzednim. Staż odbywało 41% wszystkich uczestników subsydiowanych programów (niewielki wzrost o 2% w stosunku do roku poprzedniego), w szkoleniach uczestniczyło 25% osób (w poprzednim roku ich udział zaznaczył się na poziomie 27%). Natomiast udział osób bezrobotnych w podejmowaniu działalności gospodarczej stanowił – jak w roku poprzednim – 12%.

Tabela 13. Subsydiowane programy rynku pracy – uczestnicy w latach 2004–2010

Subsydiowane programy rynku pracy	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2010/2009 %
SZKOLENIA								
Szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy	7796	9532	8641	10166	10 415	10 976	12 860	117,2
Pożyczki szkoleniowe	9	3	1	0	0	0	0*	X
PROGRAMY AKTYWIZACJI ABSOLWENTÓW *								
Umowy absolwenckie*	803	0	0	0	0	0	0*	X
Staże absolwenckie*	3	257	0	0	0	0	0*	X
Roboty publiczne dla absolwentów*	52	0	0	0	0	0	0*	X
POZOSTAŁE AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU								
Prace interwencyjne	4923	4301	3817	3463	2867	2312	2735	118,3
Roboty publiczne	3894	3116	1886	1722	1595	2035	3256	160,0
Staże	4937	10 087	9971	11 303	11 552	16 067	20 989	130,6
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy/przygotowanie zawodowe dorosłych	768	4019	3308	3509	4626	419	73	17,4
Pożyczki dla bezrobotnych	120	0	0	0	0	0	0*	X
Środki dla bezrobotnych na podjęcie działalności gospodarczej (liczba bezrobotnych, którym przyznano środki)	89	1870	2 439	3 173	4 069	4 925	6 151	124,9
Pożyczki dla pracodawców (liczba utworzonych miejsc pracy)	75	17	7	0	0	0	0*	X
Refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsc pracy (liczba utworzonych miejsc pracy)	108	794	1046	1708	1818	1989	3019	151,8
Refundacje ZUS	185	250	270	197	97	137	58	42,3
Programy specjalne	120	7	0	0	0	0	0*	X
Prace społecznie użyteczne	x	x	2229	2167	1896	1847	1997	108,1
Stanowiska PFRON	543	402	310	318	325	281	248	88,3
Inne	25	1	5	0	18	21	91	433
RAZEM: LICZBA OSÓB OBJĘTYCH AKTYWNYMI PROGRAMAMI RYNKU	27 704	34 399	33 920	37 726	39 278	41 009	51 477	125,5 *

* obecnie formy te nie są stosowane, ponieważ nie zostały uwzględnione w związku ze zmianami w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Źródło: opracowanie własne

Należy podkreślić pozytywny aspekt takiego ukierunkowania programów rynku pracy. Uwzględniając szkolenia oraz staże – jako praktyczną naukę umiejętności związanych z określoną pracą – można przyjąć, iż aktywizacja poprzez edukację objęła 66% uczestników wszystkich programów. W okresie coraz większego znaczenia takich zjawisk jak np. kształcenie przez całe życie, społeczeństwo informacyjne i zarządzanie wiedzą w organizacjach, jest to pozytywny element lokalnej polityki, reagujący na wymagania i transformację rynku pracy.

W realizacji programu szkoleń odnotowano w roku 2010 zmianę polegającą na zwiększeniu czasu trwania szkolenia, co powinno mieć odniesienie do jakości i efektywności tej formy wsparcia. W roku poprzednim większość szkoleń zamykała się w czasie realizacji do jednego miesiąca.

Trzeci z kolei pod względem liczebnego zaangażowania uczestników program, czyli podejmowanie działalności gospodarczej, odznacza się przede wszystkim najwyższą efektywnością zatrudnieniową spośród wszystkich programów. Podkreślić należy ponadtrzykrotny wzrost liczby jego uczestników w porównaniu do roku 2005. Na wzrost popularności tej formy, niezależnie od zmian sytuacji gospodarczej, wpłynęło uczestnictwo w projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, jak również ustawowo zapewnione i dofinansowywane wsparcie prawne, konsultacje i doradztwo dla podejmujących działalność. Korzystnym zjawiskiem skutkującym powstawaniem nowych miejsc pracy jest także wzrost popularności refundacji dla pracodawców w roku 2010. Liczba przyznanych refundacji zwiększyła się prawie czterokrotnie w stosunku do roku 2005 oraz o 50% w porównaniu do roku poprzedniego.

Programy prac interwencyjnych oraz robót publicznych spełniały nadal swą funkcję aktywizującą okresowo osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wymiar liczebnego zaangażowania w ramach tych form został zwiększony w roku 2010 ze względu na konieczność organizacji prac likwidujących skutki powodzi.

Analizując znaczenie programów aktywizacji zawodowej, należy także zwrócić uwagę na fakt, iż na ich jakość i dobór oddziałują doskonalone na przestrzeni lat usługi rynku pracy, w tym pośrednictwo pracy, stosujące między innymi indywidualne plany działania dla bezrobotnych, poradnictwo zawodowe, udzielanie informacji zawodowej czy pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy. Ich realizacja opiera się na obowiązujących standardach usług rynku pracy.

Zastosowanie subsydiowanych programów rynku pracy w 2010 roku pozwoliło na aktywizację 15,3% osób spośród ogółu obsługiwanych w tym czasie osób bezrobotnych.

3.1.1. Szkolenia

W 2010 roku udział w tej formie wzięło 12 860 osób, tym 12 760 osób bezrobotnych i 100 – poszukujących pracy. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost uczestników szkoleń o 1884 osoby. Udział mężczyzn w korzystaniu z tego programu aktywizacji kształtował się na poziomie 57%. Wśród osób korzystających ze szkoleń 36% stanowili długotrwale bezrobotni (w poprzednim roku 32%), 31% – osoby do 25. roku życia (wzrost o 10%), a 13,6% – bezrobotni powyżej 50. roku życia (w poprzednim roku 14,6%). Uczestnikami szkoleń były osoby o różnym poziomie wykształcenia; przeważały osoby ze średnim i policealnym wykształceniem zawodowym oraz LO (48%), następną grupę stanowili uczestnicy z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym (39%). Taka struktura uczestników pod względem poziomu wykształcenia reprezentowana była również w roku 2009.

57% uczestników szkoleń stanowiły osoby biorące udział w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. W projektach realizowanych w roku 2010 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) objęto szkoleniami 7337 osób (w roku poprzednim 5928).

Szkolenia w roku 2010 rozpoczęło także 750 osób niepełnosprawnych.

W większości powiatowych urzędów pracy województwa nastąpił wzrost uczestników szkoleń w porównaniu do poprzedniego roku. Największy wskaźnik wzrostu liczby uczestników tego programu zarejestrowano w PUP w Suchej Beskidzkiej (141,4%), Limanowej (130%), Grodzkim Urzędzie Pracy (128,5%) oraz w PUP w Bochni (127,7%). Najwięcej osób bezrobotnych podjęło szkolenia w GUP Kraków – 1993 osoby, co stanowi 15,5% ogółu skierowanych na szkolenia w roku 2010. Podobnie jak w roku ubiegłym znaczący wkład ilościowy zaznaczyły także Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego – 1085 osób, PUP w Oświęcimiu – 949 osób, PUP dla Powiatu Nowosądeckiego – 937 osób oraz PUP w Chrzanowie – 868 uczestników szkoleń. Łącznie pięć wymienionych powyżej urzędów pracy skierowało na szkolenia 5832 osoby, co stanowi ponad 45% ogółu aktywizowanych poprzez tę formę w roku 2010.

Tabela 14. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach w latach 2004–2010 w podziale na powiaty.

Powiatowe Urzędy Pracy	2010	2010/2009	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	378	127,7	296	350	331	244	282	350
PUP Brzesko	238	89,1	267	171	182	163	187	131
PUP Chrzanów	868	94,9	915	774	816	943	1008	650
PUP Dąbrowa Tarnowska	351	110,4	318	331	299	289	150	158
PUP Gorlice	371	116	320	297	334	202	360	308
GUP Kraków	1993	128,5	1551	2047	1374	1212	1211	935
UPP Kraków	1085	116	936	1048	822	718	876	731
PUP Limanowa	875	130	673	456	651	460	539	474
PUP Miechów	420	119,7	351	170	294	123	86	103
PUP Myślenice	461	138	334	253	241	225	154	184
SUP w Nowym Sączu	625	115,3	542	653	614	405	1130	810
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	937	120,4	778	856	743	467	x	x
PUP Nowy Targ	390	117,8	331	325	246	266	260	184
PUP Olkusz	635	153	415	356	403	366	460	489
PUP Oświęcim	949	111,7	850	655	800	805	697	470
PUP Proszowice	230	100,1	228	124	153	157	221	161
PUP Sucha Beskidzka	321	141,4	227	194	216	154	255	168
PUP Tarnów	686	109,6	626	577	668	736	743	632
PUP Wadowice	549	110,7	496	368	573	406	520	504
PUP Wieliczka	318	115,2	276	291	257	236	245	211
PUP Zakopane	180	73,2	246	119	149	64	167	143
Małopolska	12 860	117,2	10 976	10 415	10 166	8641	9551	7796

Źródło: opracowanie własne

Główne obszary szkoleń, w ramach których osoby bezrobotne i poszukujące pracy uzyskiwały nowe kompetencje zawodowe w roku 2010:

– Zarządzanie i administrowanie	2130 osób, w tym 740 kobiet;
– Usługi transportowe, w tym kurs prawa jazdy	1551 osób, w tym 52 kobiety;
– Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	1177 osób, w tym 946 kobiet;
– Architektura i budownictwo	900 osób, w tym 50 kobiet;
– Informatyka i wykorzystanie komputerów	880 osób, w tym 556 kobiet;
– Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analizy inwestycyjne	652 osoby, w tym 619 kobiet;
– Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	420 osób, w tym 384 kobiety;
– Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	368 osób, w tym 184 kobiety;
– Usługi gastronomiczne	261 osób, w tym 212 kobiet;
– Prace sekretarskie i biurowe	247 osób, w tym 233 kobiety.

W porównaniu do obszarów szkoleń dominujących liczebnie rok wcześniej, w roku 2010 wśród kluczowych znalazł się także „Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej”. Jak wynika z powyższego zestawienia, nadal występują widoczne tendencje do wiązania niektórych obszarów zawodowych z płcią, np. rachunkowość czy prace sekretarskie, co świadczy o utrzymującej się feminizacji zawodów. Natomiast w przypadku budownictwa czy usług transportowych mężczyźni są dominującą grupą wśród uczestników.

Wśród organizatorów szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy w roku 2010 przeważały osoby fizyczne (79), które przeprowadziły 251 szkoleń z udziałem 1382 osób. Ponadto – stowarzyszenia i fundacje (55) – organizatorzy 243 szkoleń dla 1879 osób. W dalszej kolejności – ośrodki doskonalenia i doskonalenia zawodowego (44), które zrealizowały 239 szkoleń dla 1696 osób.

Innym obszarem działań powiatowych urzędów pracy związanym z prowadzeniem szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy są kluby pracy. Oferta szkoleniowa jest tu ukierunkowana na uzyskiwanie wiedzy na temat rynku pracy i poszukiwania zatrudnienia, kontaktu z pracodawcą oraz planowania kariery zawodowej. W roku 2010 uczestnikami szkoleń w klubach pracy zostało 1628 osób bezrobotnych i poszukujących pracy, o 16% więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej osób uczestniczyło w zajęciach klubu pracy zorganizowanych przez Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego (308), PUP w Tarnowie (181), PUP w Bochni (143), w Dąbrowie Tarnowskiej (115) i Wadowicach (113).

3.1.2. Staże

Od ubiegłego roku staże są dominującą formą aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Stwarzają szansę na uzyskanie praktycznych umiejętności wykonywania pracy, bez nawiązywania stosunku pracy. Tym samym odgrywają znaczącą rolę w niwelowaniu jednej z głównych przeszkód w podjęciu zatrudnienia, czyli braku doświadczenia zawodowego. Zmiany w realizacji tej formy wsparcia wprowadzone ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2009, w widoczny sposób wpłynęły na zastosowanie jej dla różnych kategorii osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W 2010 r. stażami objęto 20 989 osób, co oznacza ponad 30% wzrost uczestnictwa w stosunku do roku poprzedniego (16 067 osób). Podobnie jak rok wcześniej, niemal w każdym powiatowym urzędzie pracy województwa nastąpił dalszy wzrost liczby osób objętych stażami. Najwyższy wskaźnik wzrostu uczestników staży w porównaniu do roku 2009 osiągnęły: PUP w Proszowicach – 171,6%, PUP

w Miechowie – 169,7%, PUP w Suchoj Beskidzkiej – 166,5%, PUP w Myślenicach – 160,4%, Grodzki Urząd Pracy – 150%, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego – 143,8%.

W roku 2010 udział 43,3% uczestników staży (9094 osoby) zapewniony był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Tabela 15. Liczba osób uczestniczących w stażach w latach 2004–2010 w podziale na powiaty.

Wyszczególnienie	2010	2010/ 2009	2009	2008	2007	2006	2005	2004		
								Stáže łącznie	Stáže	Stáže absol- wenckie
PUP Bochnia	824	131,2	628	444	322	266	414	267	203	64
PUP Brzesko	820	124,3	660	463	423	399	415	381	78	303
PUP Chrzanów	912	111,4	819	559	636	466	429	350	0	350
PUP Dąbrowa Tarnowska	824	134,3	614	479	421	321	375	372	333	39
PUP Gorlice	804	117,4	685	449	496	352	385	350	223	127
GUP Kraków	1758	150,0	1172	977	1240	1192	1054	744	546	198
UPP Kraków	2088	143,8	1452	1397	1021	1136	1199	715	513	202
PUP Limanowa	1010	123,5	818	457	562	377	412	459	459	0
PUP Miechów	1003	169,7	591	344	266	150	198	113	85	28
PUP Myślenice	1036	160,4	646	332	413	385	498	387	125	262
SUP w Nowym Sączu	802	121,3	661	435	269	521	660	462	462	0
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	1540	112	1376	937	812	465	X	X	X	X
PUP Nowy Targ	741	134,2	552	401	445	359	331	210	210	0
PUP Olkusz	1160	124,2	934	719	588	587	622	399	209	190
PUP Oświęcim	930	98,8	941	624	770	606	537	795	605	190
PUP Proszowice	592	171,6	345	189	139	128	136	131	96	35
PUP Sucha Beskidzka	561	166,5	337	205	198	163	213	237	117	120
PUP Tarnów	2136	124,8	1711	1376	1310	1142	1099	830	503	327
PUP Wadowice	827	134,9	613	366	610	504	667	585	0	585
PUP Wieliczka	430	124,3	346	269	250	348	349	267	75	192
PUP Zakopane	191	115,1	166	130	112	104	94	140	95	45
Małopolska	20 989	130,6	16 067	11 552	11 303	9971	10 087	8194	4937	3257

Źródło: opracowanie własne

Największą liczbę osób objętych tą formą wsparcia odnotowano w: PUP w Tarnowie, Urzędzie Pracy Powiatu Krakowskiego, Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie, PUP dla Powiatu Nowosądeckiego, PUP w Olkuszu, Myślenicach i Miechowie. Łącznie urzędy te skierowały na staże 10 721 osób, co stanowi ponad 51% uczestników tej formy w województwie.

Spośród osób bezrobotnych, które rozpoczęły staż w 2010 roku, 67% stanowiły osoby do 25. roku życia (13 987 osób), 25,4% (5340 osób) - długotrwale bezrobotni (wzrost o 4% w stosunku do roku poprzedniego).

Nadal utrzymuje się tendencja większego udziału kobiet w tej formie. W 2009 r. stanowiły one 77%, a w roku 2010 – 74% (15 528 kobiet). Przewagę stanowią także osoby zarejestrowane jako bezrobotne nie dłużej niż 6 miesięcy (11 971 osób – 57%). Odnotowano zwiększony udział osób niepełnosprawnych stażach – 626 osób rozpoczęło aktywizację zawodową w tej formie (w roku poprzednim było to 435 osób niepełnosprawnych).

Podobnie jak w roku 2009, ponad połowę (56%) uczestników staży stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz LO, wykształcenie wyższe reprezentowało 28% uczestników (wzrost o 3% w stosunku do 2009 r.), natomiast 16% osób posiadało wykształcenie zawodowe i podstawowe.

W roku 2010 staże realizowano przede wszystkim w następujących obszarach zawodowych:

– Prace sekretarskie, biurowe	5455 osób;
– Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	1931 osób;
– Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	868 osób;
– Usługi gastronomiczne	742 osoby;
– Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	517 osób;
– Opieka społeczna	490 osób;
– Zarządzanie i administrowanie	426 osób;
– Architektura i budownictwo	411 osób;
– Opieka zdrowotna	341 osób;
– technika i handel artykułami technicznymi	243 osoby.

3.1.3. Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy/przygotowanie zawodowe dorosłych

W związku ze zmianami w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 2009 roku i sukcesywnym kończeniem się tej formy wsparcia, dane za rok 2009 i 2010 należy traktować wyłącznie statystycznie, a nie porównawczo.

Tabela 16. Liczba osób uczestniczących w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy / przygotowanie zawodowe dorosłych w latach 2004–2010 – w podziale na powiaty.

Wyszczególnienie	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	0	23	146	83	126	201	27
PUP Brzesko	0	7	68	35	37	36	4
PUP Chrzanów	8	18	236	278	307	268	9
PUP Dąbrowa Tarnowska	0	68	332	187	171	222	10
PUP Gorlice	0	0	226	218	174	166	73
GUP Kraków	22	48	239	187	151	128	49
UPP Kraków	16	28	680	286	300	387	154
PUP Limanowa	0	24	236	162	84	47	11
PUP Miechów	0	11	89	115	78	100	46
PUP Myślenice	0	15	187	112	122	154	2
SUP w Nowym Sączu	15	11	191	167	202	384	126
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	0	24	457	260	117	X	X
PUP Nowy Targ	0	8	66	50	38	150	41
PUP Olkusz	9	4	373	285	263	249	15
PUP Oświęcim	0	12	336	398	445	601	0
PUP Proszowice	0	9	45	35	43	33	2
PUP Sucha Beskidzka	0	0	119	88	99	229	50
PUP Tarnów	0	105	410	308	343	502	131
PUP Wadowice	1	0	110	190	155	78	0
PUP Wieliczka	2	2	51	45	27	49	13
PUP Zakopane	0	2	29	20	26	35	5
Małopolska	73	419	4626	3509	3308	4019	768

Źródło: opracowanie własne

3.1.4. Prace interwencyjne

W 2010 roku zatrudnienie w formie prac interwencyjnych podjęło w Małopolsce 2735 osób, co oznacza wzrost liczby uczestników w stosunku do roku poprzedniego o ponad 18% (o 423 osoby).

Niemal we wszystkich powiatowych urzędach pracy województwa odnotowano zwiększenie udziału osób kierowanych do zatrudnienia w formie prac interwencyjnych. Częściowo wynikało to z potrzeby okresowego zatrudnienia w ramach działań związanych z usuwaniem skutków powodzi. Ponadto utrzymuje się tendencja kierowania do prac interwencyjnych osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiatach o rolniczym charakterze jak: proszowicki, miechowski, tar-

nowski czy też odznaczających się relatywnie wysoką stopą bezrobocia – powiaty: limanowski, dąbrowski, sądecki i gorlicki.

Tabela 17. Liczba osób skierowanych do prac interwencyjnych w podziale na powiaty w latach 2004–2010.

Wyszczególnienie	2010	2010/ 2009	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	61	196,8	31	130	185	202	195	219
PUP Brzesko	80	78,4	102	176	147	164	199	271
PUP Chrzanów	75	156,3	48	49	66	69	134	190
PUP Dąbrowa Tarnowska	184	126,0	146	141	211	267	207	292
PUP Gorlice	118	108,3	109	108	151	147	137	280
GUP Kraków	54	163,3	33	53	92	171	175	158
UPP Kraków	129	130,3	99	153	211	191	213	275
PUP Limanowa	290	117,4	247	251	346	406	430	325
PUP Miechów	204	115,3	177	153	175	220	174	117
PUP Myślenice	116	100,0	116	133	158	203	400	234
SUP w Nowym Sączu	110	89,4	123	147	186	274	395	333
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	246	107,4	229	189	233	108	X	X
PUP Nowy Targ	102	175,9	58	90	117	104	129	137
PUP Olkusz	124	127,8	97	105	65	77	133	224
PUP Oświęcim	178	169,5	105	149	145	199	194	369
PUP Proszowice	108	100,9	107	102	97	101	106	91
PUP Sucha Beskidzka	72	141,18	51	103	114	130	126	214
PUP Tarnów	269	108	249	351	377	370	450	580
PUP Wadowice	158	111,3	142	220	287	279	331	366
PUP Wieliczka	41	157,7	26	31	58	98	140	203
PUP Zakopane	16	94,1	17	33	42	37	33	45
Małopolska	2735	118,3	2312	2867	3463	3817	4301	4923

Źródło: opracowanie własne

Utrzymuje się przewaga kobiet w tej formie aktywizacji bezrobotnych (56% zatrudnionych). Udział osób młodych do 25. roku życia zaznaczył się na poziomie porównywalnym do ubiegłego roku – 38%. Podobnie przedstawiało się zaangażowanie osób długotrwale bezrobotnych – 39%. Natomiast uczestnictwo osób powyżej 50. roku życia stanowiło 18% (rok wcześniej – 19,5%). Poprzez prace

interwencyjne możliwa była okresowa aktywizacja zawodowa niemal w równym stopniu osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28% uczestników), jak policealnym i średnim zawodowym (27%). Udział pozostałych grup uczestników analizowanych pod względem wykształcenia był na nieco niższym, jednakowym poziomie, tj. osoby z wykształceniem podstawowym stanowiły 16% uczestników, z wykształceniem średnim ogólnym – 15%, a z wyższym – 14%.

3.1.5. Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne dają możliwość aktywizacji osób bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Są organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych wykonują je przez okres nieprzekraczający 10 godzin tygodniowo. Zakres wykonywanych prac oraz liczba uczestników uzależnione są od lokalnej sytuacji i potrzeb. Udział uczestników prac społecznie użytecznych zwiększył się w roku 2010 o 150 osób w porównaniu do roku 2009. W największym zakresie z tej formy skorzystały Grodzki Urząd Pracy, PUP w Tarnowie i Oświęcimiu.

Tabela 18. Liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych w latach 2006–2010 – w podziale na powiaty.

Wyszczególnienie	2010	2009	2008	2007	2006
PUP Bochnia	112	84	113	97	133
PUP Brzesko	84	96	94	150	166
PUP Chrzanów	131	132	134	163	133
PUP Dąbrowa Tarnowska	6	5	18	15	42
PUP Gorlice	104	77	74	104	132
GUP Kraków	450	433	534	471	268
UPP Kraków	126	104	83	94	110
PUP Limanowa	0	0	0	26	17
PUP Miechów	0	0	0	0	0
PUP Myślenice	6	12	9	39	116
SUP w Nowym Sączu	0	0	0	0	49
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	63	53	44	61	4
PUP Nowy Targ	96	67	73	78	57
PUP Olkusz	110	122	126	142	70
PUP Oświęcim	248	249	206	220	269
PUP Proszowice	0	0	0	0	6
PUP Sucha Beskidzka	33	43	43	48	27

cd. Tabeli 17 ze strony 41

PUP Tarnów	344	288	263	271	309
PUP Wadowice	33	38	29	87	178
PUP Wieliczka	48	41	51	89	119
PUP Zakopane	3	3	2	12	24
Małopolska	1997	1847	1896	2167	2229

Źródło: opracowanie własne

W pracach społecznie użytecznych uczestniczyły w roku 2010 przede wszystkim osoby długotrwale bezrobotne – 68,8%, kobiety – 61% oraz osoby powyżej 50. roku życia – 31,8%. Struktura uczestników i wskaźniki są porównywalne do wielkości roku poprzedniego. Potwierdza się także nieadekwatność tej formy do potrzeb aktywizacji ludzi młodych, o czym świadczy utrzymujący się niski – w porównaniu z innymi formami aktywnymi – odsetek osób młodych do 25. roku życia – 6,3%. Uczestnicy prac społecznie użytecznych posiadali w większości wykształcenie podstawowe (48%) oraz zasadnicze zawodowe (37%).

3.1.6. Roboty publiczne

Rok 2010 przyniósł, podobnie jak w 2009, kolejny wzrost liczby uczestników robót publicznych. Tym razem zwiększenie udziału osób bezrobotnych w tej formie było najwyższe od 2004 roku. Sytuacja ta spowodowana była przede wszystkim koniecznością realizacji prac związanych z usuwaniem skutków powodzi w Małopolsce. Roboty publiczne podjęło 3256 osób, co stanowiło wzrost o 60% w stosunku do roku 2009 (o 1221 osób). Najwięcej osób bezrobotnych skierowano do robót publicznych przez PUP dla Powiatu Nowosądeckiego, PUP w Tarnowie, Dąbrowie Tarnowskiej, Wadowicach, przez Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego i PUP w Bochni.

Roboty publiczne wykonywane były w przeważającej mierze przez osoby długotrwale bezrobotne. Ich udział zaznaczył się na takim samym poziomie jak rok wcześniej, tj. 55%. Uczestnikami programu były osoby powyżej 50. roku życia (34%). Większość osób zarejestrowana była w PUP nie dłużej niż 6 miesięcy (46%). Przeważały osoby bezrobotne z wykształceniem podstawowym (41%) oraz zasadniczym zawodowym (40%). Roboty publiczne podjęło 970 kobiet, co stanowi 30% uczestników (porównywalnie do roku poprzedniego).

Tabela 19. Liczba osób skierowanych do robót publicznych w latach 2004–2010 w podziale na powiaty.

Wyszczególnienie	2010	2010/ 2009	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	245	214,9	114	120	92	208	343	387
PUP Brzesko	133	140	95	78	114	148	235	157
PUP Chrzanów	21	2100	1	5	13	20	70	148
PUP Dąbrowa Tarnowska	412	123,4	334	127	115	166	221	163

cd. Tabeli 18 ze strony 42

PUP Gorlice	125	<i>105,1</i>	119	94	143	103	131	121
GUP Kraków	107	<i>132,1</i>	81	112	109	53	119	174
UPP Kraków	261	<i>178,8</i>	146	141	108	95	190	257
PUP Limanowa	118	<i>161,7</i>	73	66	0	0	51	181
PUP Miechów	0	<i>0</i>	0	0	0	2	33	51
PUP Myślenice	158	<i>243,1</i>	65	28	89	122	84	211
SUP w Nowym Sączu	57	<i>139</i>	41	30	41	143	265	394
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	482	<i>130,3</i>	370	251	165	38	x	x
PUP Nowy Targ	0	<i>0</i>	0	0	0	0	43	182
PUP Olkusz	75	<i>147,1</i>	51	31	58	56	66	114
PUP Oświęcim	180	<i>185,6</i>	97	106	198	207	439	469
PUP Proszowice	42		0	0	0	0	55	91
PUP Sucha Beskidzka	34	<i>850</i>	4	6	7	0	38	55
PUP Tarnów	415	<i>190,4</i>	218	195	243	303	349	381
PUP Wadowice	279	<i>182,4</i>	153	124	99	61	93	66
PUP Wieliczka	106	<i>182,8</i>	58	65	119	158	234	200
PUP Zakopane	6	<i>40</i>	15	16	9	3	57	92
Małopolska	3256	160	2035	1595	1722	1886	3116	3894

Źródło: opracowanie własne

3.1.7. Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W realizacji subsydiowanych programów rynku pracy na przestrzeni kilku lat zauważalny jest znaczący wzrost osób bezrobotnych uzyskujących środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Od roku 2005 liczba osób bezrobotnych otrzymujących wsparcie w tej formie zwiększyła się ponadtrzykrotnie. Zgodnie z aktualnymi zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna może mieć przyznane jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem tej działalności. Forma ta, zapewniając wysoką efektywność zatrudnieniową, przyczynia się równocześnie do wzrostu podmiotów gospodarczych w Małopolsce. W 2010 r. środki na ten cel otrzymało 6151 osób, a więc o 1 226 osób więcej niż rok wcześniej. Podobnie jak w dwóch latach poprzednich, najwięcej bezrobotnych zostało objętych tą formą wsparcia w PUP w Limanowej. Ponadto szczególnie znaczące wielkości odnotowano ponownie w PUP w Tarnowie, PUP dla Powiatu Nowosądeckiego, PUP w Olkuszu i SUP w Nowym Sączu. Do grupy tej dołączył w roku 2010 Grodzki Urząd Pracy, w którym nastąpił wzrost liczby osób, którym przyznano dotacje o prawie 60% w stosunku do roku ubiegłego. W żadnym z powiatów nie odnotowano spadku udziału bezrobotnych w tej formie wsparcia.

Wzrósł udział osób bezrobotnych, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w ramach uczestnictwa w projektach PO KL – z 25% w roku 2009 do 31,2% w 2010 roku (1919 osób).

Tabela 20. Liczba osób, które otrzymały dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w latach 2004–2010 w podziale na powiaty.

Wyszczególnienie	2010	2010/ 2009	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	236	106,3	222	162	132	95	93	10
PUP Brzesko	278	127	219	178	131	83	36	1
PUP Chrzanów	262	101	260	228	186	143	60	0
PUP Dąbrowa Tarnowska	228	131,8	173	133	102	67	64	0
PUP Gorlice	202	114,8	176	117	138	131	82	6
GUP Kraków	471	159,1	296	269	229	170	142	12
UPP Kraków	237	112,9	210	234	216	217	182	1
PUP Limanowa	730	126,7	576	495	321	242	225	20
PUP Miechów	135	107,2	126	131	81	56	60	1
PUP Myślenice	371	145	256	177	115	97	63	4
SUP w Nowym Sączu	318	101	316	238	204	308	264	19
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	441	127,1	347	314	257	84	X	X
PUP Nowy Targ	226	114,7	197	140	107	73	35	0
PUP Olkusz	415	121,4	342	249	173	107	83	0
PUP Oświęcim	188	119	158	151	148	123	108	3
PUP Proszowice	94	156,7	60	41	47	34	17	0
PUP Sucha Beskidzka	129	151,8	85	74	71	46	43	0
PUP Tarnów	698	132	529	383	265	187	160	0
PUP Wadowice	242	128,7	188	124	94	89	77	10
PUP Wieliczka	122	145,2	84	107	70	49	55	0
PUP Zakopane	128	122	105	124	86	30	21	2
Małopolska	6151	124,9	4925	4069	3173	2431	1870	89

Źródło: opracowanie własne

Spśród osób, które otrzymały dotację w roku 2010, długotrwale bezrobotni stanowili 27% (wzrost o 5%). 22% to byli ludzie młodzi do 25. r.ż., a osoby powyżej 50 r.ż. – 6,5%. Ponad 1/3 osób rozpoczynających działalność gospodarczą stanowiły kobiety. Podobnie jak rok wcześniej osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym i LO stanowiły 45% uczestników.

3.1.8. Refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsc pracy

W roku 2010 prawie czterokrotnie zwiększyła się liczba utworzonych miejsc pracy w porównaniu do roku 2005. W kolejnych latach następował stopniowy wzrost tej formy, a w roku 2010 odnotowano znaczący ponad 50% wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Powiatowe urzędy pracy w Małopolsce zorganizowały 3019 miejsc pracy, przyznając refundacje na ich wyposażenie lub doposażenie. Najwięcej refundacji udzielono – podobnie jak w roku poprzednim – w PUP w Tarnowie, w PUP w Limanowej oraz w PUP w Olkuszu.

Tabela 21. Liczba refundacji dla pracodawców na wyposażenie lub doposażenie miejsca pracy w latach 2004-2010.

Wyszczególnienie	2010	2010/ 2009	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	176	207,1	85	83	81	77	79	25
PUP Brzesko	250	179,9	139	102	75	75	24	0
PUP Chrzanów	120	179,1	67	64	58	42	28	1
PUP Dąbrowa Tarnowska	108	171,4	63	69	75	70	37	0
PUP Gorlice	158	99,4	159	156	151	89	109	41
GUP Kraków	46	191,7	24	30	0	0	0	0
UPP Kraków	91	100	91	148	107	51	29	0
PUP Limanowa	382	155,3	246	218	292	218	225	2
PUP Miechów	190	141,8	134	68	46	23	2	0
PUP Myślenice	78	177,3	44	32	37	41	12	3
SUP w Nowym Sączu	222	136,2	163	167	136	106	110	29
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	143	132,4	108	106	144	74	X	X
PUP Nowy Targ	35	109,4	23	40	29	9	0	0
PUP Olkusz	267	139,8	191	165	138	34	26	1
PUP Oświęcim	44	104,8	42	27	43	9	8	0
PUP Proszowice	21	116,8	18	12	14	9	8	6
PUP Sucha Beskidzka	0	0	0	0	0	0	0	0
PUP Tarnów	532	156	341	281	227	99	76	0
PUP Wadowice	117	531,8	22	16	29	11	9	0
PUP Wieliczka	30	136,4	22	16	23	9	12	0
PUP Zakopane	9	128,6	7	18	3	0	0	0
Małopolska	3019	151,8	1989	1818	1708	1046	794	108

Źródło: opracowanie własne

Na utworzonych w ramach programu miejscach pracy zatrudnionych zostało 39% kobiet (rok wcześniej 42%), 40% osób młodych do 25. roku życia (wzrost o 4 pkt procentowe). Podobnie jak rok wcześniej, co piąta osoba była długotrwale bezrobotna. Udział osób powyżej 50. roku życia zaznaczył się, podobnie jak w poprzednich dwóch latach, na poziomie 6%. Prawie 49 % stanowili uczestnicy posiadający wykształcenie średnie policealne i średnie zawodowe oraz ogólnokształcące.

3.2. EFEKTYWNOŚĆ PROGRAMÓW RYNKU PRACY

Średnia efektywność zatrudnieniowa dla wszystkich programów zakończonych w 2010 r. wynosiła 46,7%. Kształtowała się więc na poziomie nieco niższym niż w 2009 r., kiedy to osiągnęła wartość 47,4%. Może to świadczyć o braku poprawy sytuacji na rynku pracy Małopolski w 2010 r. Może to być też częściowo związane ze zmianami wprowadzonymi nowelizacją Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w strukturze i zakresie stosowanych przez urzędy pracy form wsparcia.

W przypadku większości instrumentów rynku pracy, w 2010 roku odnotowano stabilizację lub nieznaczny wzrost tego wskaźnika. Spadek wystąpił jedynie w zakresie 2 form aktywnych: dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej z 97% do 96%, oraz staży z 47% do 43%. Jedną z istotnych przyczyn obserwowanego od dwóch lat spadku stopy zatrudnienia uczestników staży jest, wprowadzona nowelizacją Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zmiana zakresu stosowania tej formy. Obecnie uczestnikami mogą być wszystkie osoby z grupy będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wcześniej były to tylko osoby do 25. r.ż, a więc osoby oceniane jako najbardziej mobilne i elastyczne zawodowo. Osoby w wieku powyżej 25 lat mogły wcześniej korzystać z udziału w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy – formy realizowanych na podstawie podobnych, jak w przypadku staży, założeniach. Nowelizacja ustawy zlikwidowała możliwość stosowania tego instrumentu wprowadzając w jego miejsce nową, o podobnie brzmiącej nazwie, ale innych założeniach, formę – przygotowanie zawodowe dorosłych. W 2010 r. po raz pierwszy liczona była efektywność tego instrumentu i wskazania były bardzo niskie – 21,4%. Dla porównania wysokość wskaźnika stopa zatrudnienia w przypadku przygotowania zawodowego w miejscu pracy mieściła się w poprzednich latach w przedziale 40%– 50%.

Poziom stopy ponownego zatrudnienia jest bardzo zróżnicowany dla poszczególnych programów i zróżnicowanie to jest stałe. Najwyższe wartości tego wskaźnika występują w przypadku programów: „Środki na podjęcie działalności gospodarczej”, „Refundacje składki ZUS” oraz „Prace interwencyjne”. Poziom najniższy odnotowuje się natomiast w odniesieniu do prac społecznie użytecznych oraz robót publicznych, a więc programów, których podstawowym celem z założenia nie jest wysoka efektywność zatrudnieniowa. Obecnie do grupy tej dołączył wskaźnik dla przygotowania zawodowego dorosłych.

Tabela 22. Stopa ponownego zatrudnienia uczestników form aktywnych zakończonych w latach 1999–2009.

Program	Stopa ponownego zatrudnienia uczestników programu											
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
szkolenia	47%	39%	34%	35%	37%	36%	41%	44%	45%	38%	36%	39%
w tym: szkolenia realizowane w ramach 1.2. i 1.3. SPO-RZL	–	–	–	–	–	–	–	40%	52%	45%	–	–
w tym: szkolenia realizowane w ramach 6.1.3. PO KL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	35%	32%	32%
prace interwencyjne	75%	76%	76%	73%	76%	70%	72%	69%	74%	71%	66%	67%
w tym: prace interwencyjne w ramach 1.2. i 1.3. SPO-RZL	–	–	–	–	–	–	–	72%	71%	77%	–	–
w tym: prace interwencyjne w ramach 6.1.3. PO KL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	57%	35%	51%
roboty publiczne	18%	24%	14%	16%	20%	22%	40%	30%	35%	34%	30%	31%
staże	47%	40%	38%	44%	46%	49%	51%	53%	58%	50%	45%	42%
w tym: staże w ramach SPO-RZL działania 1.2. i 1.3.	–	–	–	–	–	–	–	51%	57%	48%	–	–
w tym: staże w ramach 6.1.3 PO KL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	46%	47%	43%
kluby pracy	23%	26%	27%	31%	42%	38%	29%	X	X	X	X	X
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	–	–	–	–	–	–	48%	47%	51%	45%	43%	–
w tym: przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w ramach 1.2. i 1.3.	–	–	–	–	–	–	52%	53%	43%	–	–	–
w tym: przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w ramach 6.1.3. PO KL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	47%	50%	–
przygotowanie zawodowe dorosłych												21%
prace społecznie użyteczne	–	–	–	–	–	–	–	16%	25%	24%	18%	19%
środki na podjęcie działalności gospodarczej	–	–	–	–	–	–	–	93%	98%	95%	97%	96%
w tym: środki na podjęcie działalności gospodarczej w ramach 1.2. i 1.3. SPO-RZL	–	–	–	–	–	–	–	96%	97%	96%	–	–
w tym: środki na podjęcie działalności gospodarczej w ramach 6.1.3. PO KL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	97%	97%	97%
refundacje składki ZUS	–	–	–	–	–	–	–	79%	89%	82%	90%	94%

Źródło: opracowanie własne

3.3. PODZIAŁ I WYDATKOWANIE ŚRODKÓW FUNDUSZU PRACY PRZEZNACZONYCH NA AKTYWIZACJĘ ZAWODOWĄ BEZROBOTNYCH W 2010 R.

Podział środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych w 2010 r. dokonany został na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy (FP) na finansowanie zadań w województwie. Zgodnie z nim pula środków przydzielanych przez ministra ds. pracy na województwo dzieliła się na 2 części. Większą część – 65% stanowiły środki przeznaczone bezpośrednio dla samorządów powiatowych, 35% – środki w dyspozycji samorządu województwa.

Limit środków Funduszu Pracy przydzielony Małopolsce w 2010 r., wynosił **276 316,8 tys. zł.**, z tego:

- 65% – **179 605,9 tys. zł** zostało podzielone bezpośrednio na samorządy powiatowe algorytmem powiatowym opierając się na kryteriach przyjętych przez sejmik województwa,
- 35% – **96 710,9 tys. zł** stanowiły środki będące w dyspozycji samorządu województwa przeznaczone na projekty systemowe PUP.

W ciągu roku istnieje możliwość wnioskowania przez powiatowe urzędy pracy o dodatkowe środki z 10% rezerwy ministra. W 2010 r. małopolskie powiatowe urzędy pracy pozyskały z tego źródła kolejne **70 017,3 tys. zł**, w tym:

- **25 807 tys. zł** na realizację programów zwiększających aktywność zawodową osób w wieku do 30 lat,
- **23 974,6 tys. zł** na realizację programów związanych z rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości,
- **3 220,8 tys. zł** na realizację programów zwiększających aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus,
- **3 292,9 tys. zł** na realizację programów na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością pracodawcy w warunkach kryzysu finansowego,
- **9 775,3 tys. zł** na realizację programów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe;
- **3 946,7 tys. zł** na realizację programów na rzecz bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy.

Pula środków pozyskanych z rezerwy ministra była o 13,7% wyższa niż w 2009 roku. Od kilku lat obserwuje się stałą tendencję wzrostową w tym zakresie. Wskazuje to na aktywność urzędów pracy w zdobywaniu środków na aktywizację zawodową bezrobotnych.

Łączna pula środków FP przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych, jakie powiatowe urzędy pracy otrzymały w 2010 r. wynosiła **346 334,0 tys. zł** i był to najwyższy poziom od 1999 r. W stosunku do 2009 r. limit środków FP był wyższy o 39,8% (98 681,3 tys. zł).

W 2010 r. wydatki powiatowych urzędów pracy na programy aktywizacji zawodowej stanowiły kwotę **344 053,8 tys. zł**, czyli 99,3% dostępnych środków. Stopień wydatkowania kształtował się na podobnym poziomie jak w 2009 r. (99,5%). Kwota środków niewydatkowanych wyniosła 2 280,2 tys. zł. Generalnie we wszystkich powiatowych urzędach pracy odnotowano bardzo wysoki poziom wydatkowania środków.

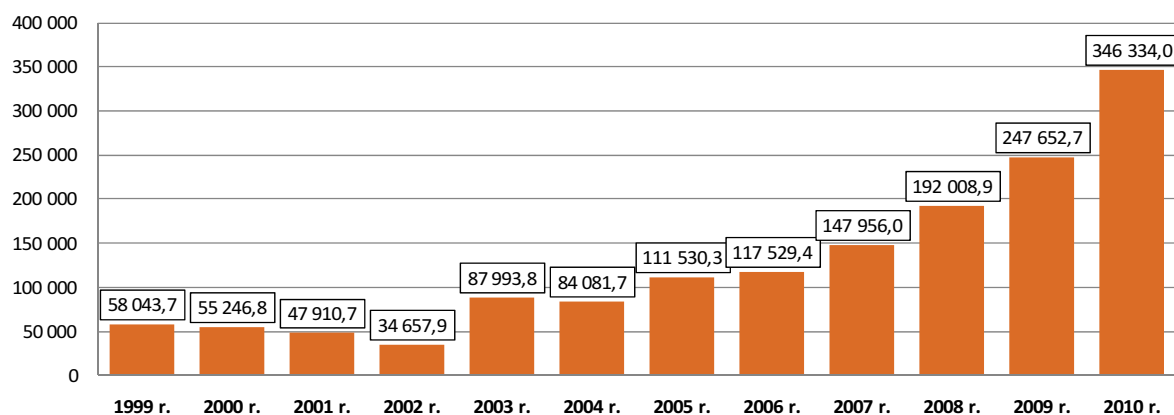
Tabela 23. Struktura środków FP przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych w 2009 r. w poszczególnych powiatowych urzędach pracy (zgodnie z decyzjami MPiPS przydzielonymi w 2009 r.).

wyszczególnienie	limit ogółem	algorytm powiatowy	śr. w dyspozycji samorządu województwa	śr. z rezerwy ministra
	1=2+3+8	2	3=4+5+6+7	8
PUP Bochnia	13 876,3	6250,8	3775,2	3850,3
PUP Brzesko	14 115,2	6863,7	3228,7	4022,8
PUP Chrzanów	15 673,9	8165,1	5147,4	2361,4
PUP Dąbrowa Tarnowska	14 526,1	6990,8	2980,8	4554,5
PUP Gorlice	13 816,2	8324,3	3960,0	1531,9
GUP Kraków	23 097,4	15 077,4	6300,0	1720,0
UPP Kraków	25 177,1	13 897,9	6 750,0	4529,2
PUP Limanowa	28 409,8	13 499,4	6750,0	8160,4
PUP Miechów	12 516,4	3859,3	3207,0	5450,1
PUP Myślenice	15 175,7	7250,1	4524,1	3401,5
SUP w Nowym Sączu	17 615,4	7441,5	4822,3	5351,6
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	28 377,0	16 011,8	6 750,0	5615,2
PUP Nowy Targ	11 584,1	7223,9	3780,0	580,2
PUP Olkusz	20 114,5	9034,0	6475,0	4605,5
PUP Oświęcim	14 445,8	7839,1	5172,8	1433,9
PUP Proszowice	7126,3	3410,9	2591,5	1123,9
PUP Sucha Beskidzka	7160,8	4110,3	2250,0	800,5
PUP Tarnów	35 889,1	18 632,4	11 151,6	6105,1
PUP Wadowice	16 075,6	8612,4	4898,4	2564,8
PUP Wieliczka	7200,4	4638,9	1206,0	1355,5
PUP Zakopane	4360,9	2471,9	990,0	899,0
WOJEWÓDZTWO	346 334,0	179 605,9	96 710,8	70 017,3

(różnice w stosunku do podziału wg uchwały 41/10 z 14 stycznia 2010 r. wynikają z zaokrągleń w decyzjach wystawionych przez Ministerstwo)

Źródło: opracowanie własne

Wykres 13. Limit środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych (w tys. zł).

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24. Wykorzystanie limitu na formy aktywne w 2010 r.

PUP	Limit na 2010	Wydatki na formy aktywne ogółem	Wykorzystanie środków	Kwota niewykorzystana
	(w tys. zł)		(w%)	(w tys. zł)
	1	2	3=2/1	4=1-2
PUP Proszowice	7126,3	7126,2	100,0	0,1
PUP Zakopane	4360,9	4360,8	100,0	0,1
PUP Tarnów	35 889,1	35 885,2	100,0	3,9
PUP Miechów	12 516,4	12 513,4	100,0	3,0
UPP Kraków	25 177,1	25 154,3	99,9	22,8
PUP Limanowa	28 409,8	28 360,2	99,8	49,6
PUP Myślenice	15 175,7	15 141,4	99,8	34,3
PUP Sucha Beskidzka	7160,8	7140,7	99,7	20,1
PUP Chrzanów	15 673,9	15 629,1	99,7	44,8
PUP Olkusz	20 114,5	20 044,1	99,7	70,4
PUP Gorlice	13 816,2	13 743,2	99,5	73,0
PUP Bochnia	13 876,3	13 799,2	99,4	77,1
PUP Wadowice	16 075,6	15 968,1	99,3	107,5
PUP Brzesko	14 115,2	14 018,4	99,3	96,8
PUP Nowy Targ	11 584,1	11 501,0	99,3	83,1
PUP Dąbrowa	14 526,1	14 367,5	98,9	158,6
PUP dla Pow. Nowosądeckiego	28 377,0	28 045,8	98,8	331,2
PUP Oświęcim	14 445,8	14 275,6	98,8	170,2
GUP Kraków	23 097,4	22 728,4	98,4	369,0
SUP w Nowym Sączu	17 615,4	17 251,9	97,9	363,5
PUP Wieliczka	7200,4	6999,3	97,2	201,1
SUMA PUP	346 334,0	344 053,8	99,3	2280,2

Źródło: opracowanie własne

Największa część puli środków przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych przeznaczona została przez urzędy pracy na realizację staży oraz na finansowanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej po 1/3 ogółu środków. Na kolejnych miejscach znalazły się wydatki związane z refundacją pracodawcom wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (10,6%) i wydatki na szkolenia (8,7%).

Tabela 25. Struktura wydatków z FP poniesionych na realizację aktywnych form w latach 2007–2010 (wg sprawozdań MPiPS-02).

Wyszczególnienie	2007 r.		2008 r.		2009 r.		2010 r.	
	Wydatki	Struktura	Wydatki	Struktura	Wydatki	Struktura	Wydatki	Struktura
Szkolenia	12 364,70	8,5	14 062,30	7,4	21 442,80	8,7	29 425,6	8,6
Stáže	42 465,60	29,2	57 422,00	30,4	80 382,80	32,6	122 299,7	35,5
Prace społecznie użyteczne	1 474,80	1	1 537,60	0,8	1 565,60	0,6	1 856,4	0,5
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy/ przygotowanie zawodowe dorosłych	11 530,70	7,9	20 077,20	10,6	7 499,90	3,0	490,7	0,1
Prace interwencyjne	12 672,90	8,7	11 564,10	6,1	10 567,60	4,3	12 032,7	3,5
Roboty publiczne	8 601,60	5,9	9 513,70	5	13 002,70	5,3	21 229,5	6,2
Środki na podjęcie przez bezrobotnych działalności gospodarczej	37 724,50	25,9	53 105,10	28,1	81 222,20	33	108 307,8	31,5
Refundacje wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego	16 167,50	11,1	17 787,80	9,4	26 209,80	10,6	41 672,1	12,1
inne	2 658,50	0,4	3 741,00	0,2	4 400,80	0,1	6 739,3	2,0
	145 660,80	100	188 810,80	100	246 294,20	100	344 053,80	100,0

Źródło: opracowanie własne

Wzrost poziomu środków przeznaczonych na działania aktywizacyjne w 2010 r. był na tyle znaczny, że w zakresie wszystkich form wsparcia, z wyłączeniem jedynie refundacji ZUS, odnotowano w porównaniu z 2009 r. wzrost wydatków. Największe zwiększenia wystąpiły w zakresie wydatków na roboty publiczne, refundacji dla pracodawców na doposażenie lub wyposażenie miejsc pracy oraz staży. W przypadku robót publicznych przyczyną było częste stosowanie tej formy w ramach działań związanych z usuwaniem skutków powodzi. Z kolei znaczący wzrost poziomu wydatków na staże tłumaczyć można poszerzeniem grupy odbiorców tego wsparcia. Nowelizacja Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadziła możliwość objęcia tą formą wsparcia wszystkich kategorii osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Dotychczas była to forma wsparcia przeznaczona wyłącznie dla osób w wieku do 25. r.ż.

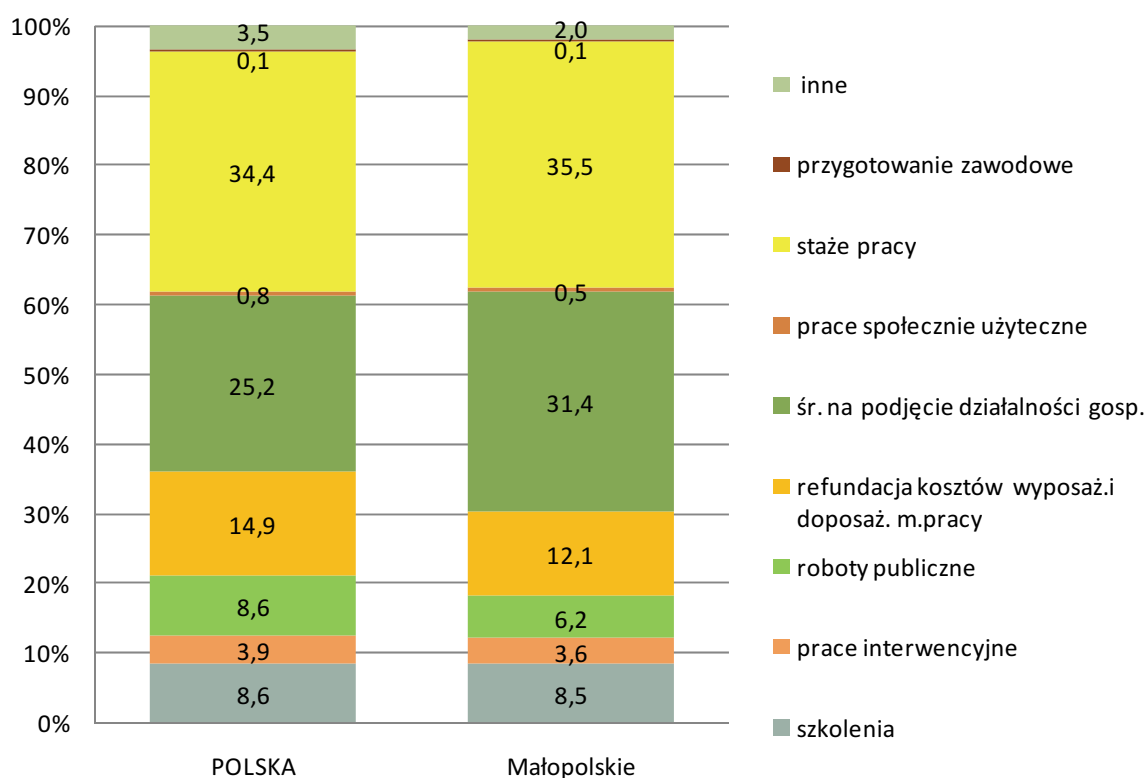
W związku z nowelizacją Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zamiast przygotowania zawodowego w miejscu pracy wprowadzona została nowa forma wsparcia – przygotowanie zawodowe dorosłych. Realizacja tej nowej formy w 2010 r. przebiegała w niewielkim zakresie. W związku z powyższym przeznaczony na nią wydatki kształtowały się na niskim poziomie.

3.4. WYDATKOWANIE ŚRODKÓW FUNDUSZU PRACY W MAŁOPOLSCE NA TLE KRAJU I INNYCH WOJEWÓDZTW W 2010 R.

Struktura wydatków kształtuje się w Małopolsce podobnie, jak w skali całego kraju. W Małopolsce wyższy jest jedynie udział dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a niższy odsetek wydatków na realizację robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz środków na doposażenie lub wyposażenie miejsc pracy.

Zarówno w Małopolsce, jak i średnio w kraju, w strukturze tej dominują koszty realizacji staży oraz koszty związane z udzielaniem środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

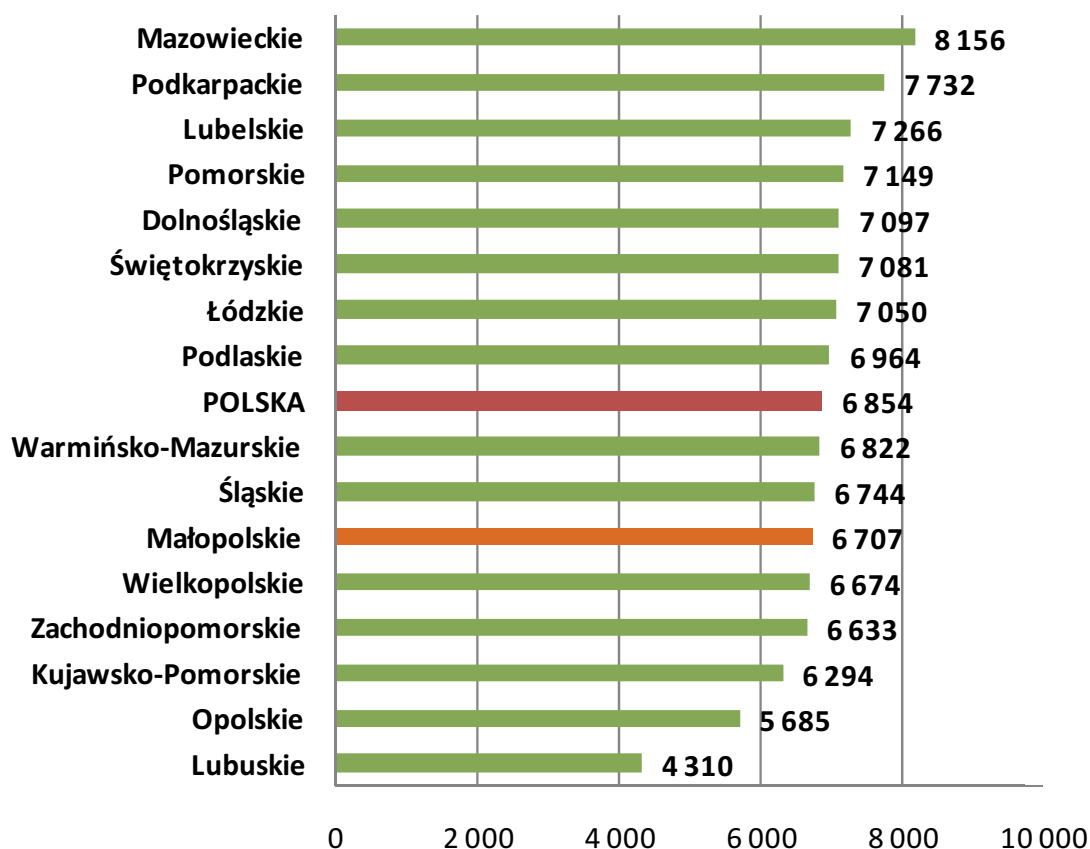
Wykres 14. Struktura wydatków w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne

Średni koszt aktywizacji 1 osoby wyniósł w 2010 roku 6707 zł i był niższy niż średnia w kraju – 6854 zł. W stosunku do 2009 r. średnio w kraju jednostkowy koszt wsparcia zwiększył się o 15%. Małopolska należy do grupy województw o najniższym wzroście tego kosztu. W stosunku do 2009 r. zwiększył się on w naszym województwie o 11%.

Wykres 15. Średni jednostkowy koszt aktywizacji w 2010 r.

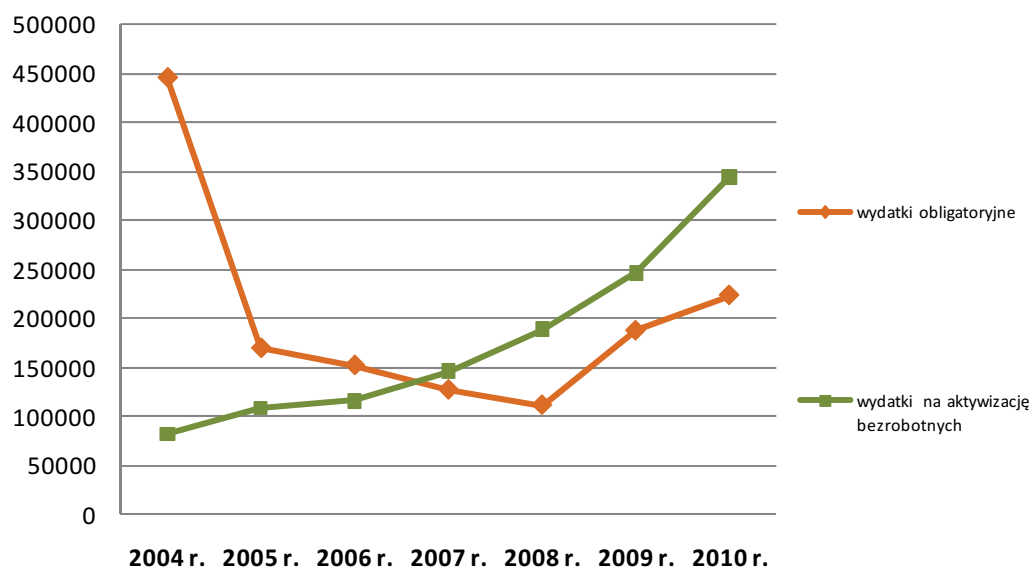

Źródło: opracowanie własne

Powiatowe urzędy pracy dysponują również środkami FP przeznaczonymi na realizację tzw. zadań obligatoryjnych, które przekazywane są urzędowi pracy do wysokości faktycznych potrzeb. Ta pula środków zabezpiecza wypłatę zasiłków dla bezrobotnych łącznie ze świadczeniami ZUS, zasiłków aktywizacyjnych, zasiłków integracyjnych oraz stypendiów za okres nauki.

Intensywny spadek bezrobocia w latach 2004–2008, przy jednoczesnym systematycznym wzroście limitu środków przeznaczanych na aktywizację bezrobotnych, a także przejęcie części wydatków obligatoryjnych (wypłata zasiłków i świadczeń przedemerytalnych) przez ZUS spowodowały, że te 2 grupy wydatków (wydatki obligatoryjne i wydatki na formy aktywne) zaczęły zbliżać się do tego samego poziomu. W 2007 r. po raz pierwszy wydatki skierowane na działania o charakterze aktywizującym obejmujące realizację programów rynku pracy przekroczyły poziom wydatków obligatoryjnych. Zmiany te trwały w 2008 r., natomiast w 2009 r. wzrost bezrobocia wywołany spowolnieniem gospodarczym spowodował ponowne zwiększenie poziomu wydatków obligatoryjnych ze względu na zwiększoną liczbę zasiłków wypłacanych osobom bezrobotnym. Tendencja ta utrzymywała się również, chociaż z nieco mniejszym nasileniem, w 2010 roku.

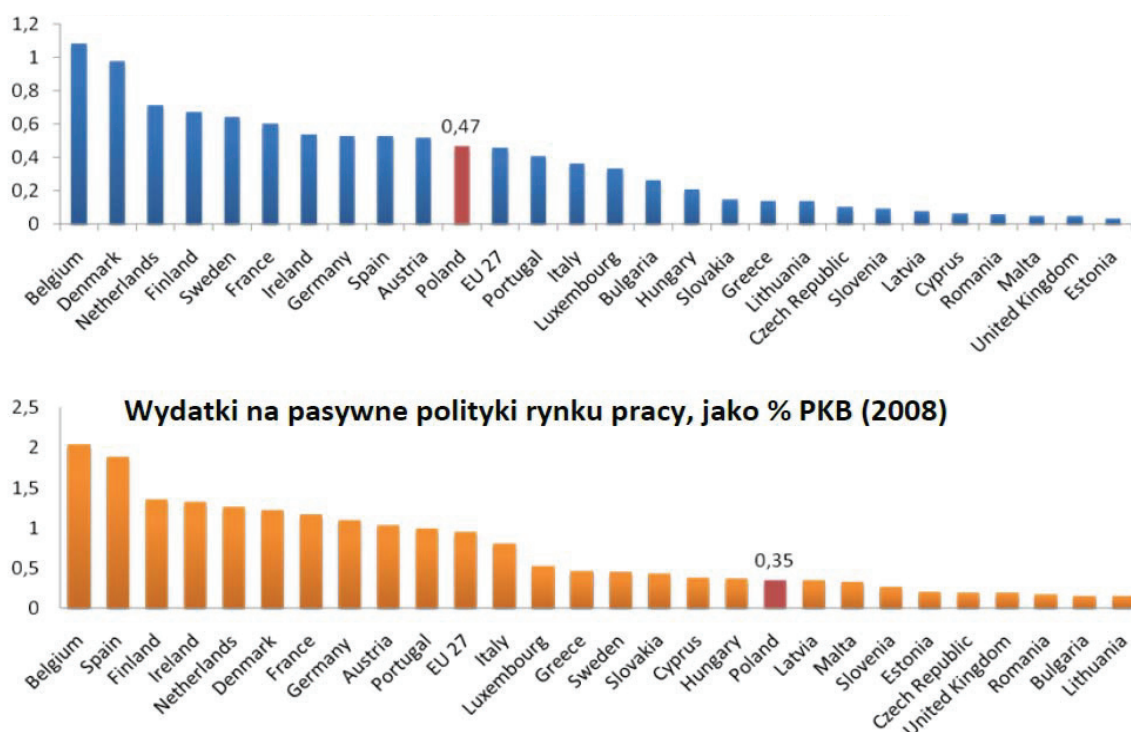
Wykres 16. Zmiana w poziomie wydatków obligacyjnych oraz wydatków przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne

Pod względem udziału wydatków na aktywne polityki rynku pracy w PKB Polska plasuje się znacznie wyżej w strukturze krajów Unii Europejskiej niż pod względem udziału wydatków na formy pasywne w PKB. W tym pierwszym przypadku Polska przekracza średnią dla krajów UE 27 i mieści się w grupie krajów „starej” Unii. Świadczy to o dużym zaangażowaniu w naszym kraju działań skoncentrowanych na aktywizacji bezrobotnych.

Wykres 17. Wydatki na aktywne polityki rynku pracy, jako % PKB (2008).

Źródło: Eurostat

4. KOORDYNACJA SYSTEMU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Koordinacja ma na celu zapewnienie łączności pomiędzy odrębnymi systemami państw członkowskich Unii Europejskiej (UE), Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz Szwajcarii.

Celem przepisów wspólnotowych jest skoordynowanie krajowych systemów ubezpieczeń na wypadek bezrobocia, poprzez między innymi:

- sumowanie okresów zatrudnienia i ubezpieczenia dla uzyskania uprawnień do świadczeń z tytułu bezrobocia,
- transfer świadczeń w trakcie poszukiwania zatrudnienia w innym państwie członkowskim z zachowaniem prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia.

Każdy bezrobotny obywatel Polski, który pracował za granicą, ma możliwość ubiegania się o ustalenie uprawnień do zasiłku w kraju, w którym ostatnio świadczył pracę. W przypadku rozwiązania stosunku pracy w jednym z krajów członkowskich UE osoba może bezpośrednio w tym kraju zgłosić się do odpowiedniego urzędu, czyli tzw. instytucji właściwej do spraw bezrobocia, w celu ustalenia uprawnień do zasiłku na zasadach ustawodawstwa tego państwa.

Jeżeli podczas ostatniego zatrudnienia za granicą osoba posiadała swoje „zwykłe miejsce zamieszkania w Polsce, gdzie koncentrują się jej najważniejsze sprawy życiowe” po powrocie do kraju będzie ubiegała się o zasiłek na mocy polskiego ustawodawstwa z uwzględnieniem okresów pracy za granicą, konieczne jest przedstawienie dokumentu (E301/U1), potwierdzającego okresy zatrudnienia i ubezpieczenia, wystawionego przez instytucję właściwą państwa, w którym pracowała.

Osoba bezrobotna z prawem do zasiłku zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy ma możliwość poszukiwania pracy w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej oraz prawo do transferu tego zasiłku za granicę. Formularz (E303/U2) potwierdzający prawo do tego transferu wydawany jest na wniosek bezrobotnego przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania bezrobotnego.

W sytuacji, gdy do Polski w celu poszukiwania pracy przyjeżdża bezrobotny obywatel innego państwa członkowskiego Unii czy Szwajcarii, rejestruje się w powiatowym urzędzie pracy jako osoba poszukująca pracy, przedkładając odpowiedni formularz (E303/U2). W przypadku państw: Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria, zostanie wydana decyzja WUP o zachowaniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych i świadczenia będą wypłacane przez powiatowy urząd pracy. Natomiast w przypadku państw członkowskich Unii Europejskiej zasiłek wypłacany jest przez instytucję, która wydała zgodę na poszukiwanie pracy w Polsce, bezpośrednio na wskazane przez bezrobotnego konto.

Wojewódzki Urząd Pracy pełni funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego, przyjmuje i rozpatruje wnioski bezrobotnych o wydanie odpowiednich zaświadczeń oraz wydaje decyzje w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia.

W roku 2010, WUP w Krakowie wydał:

- 348 decyzji o zachowaniu prawa do zasiłku w Polsce, nabytego w innym kraju UE,
- 2236 decyzji o ustaleniu uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych,
- 103 zaświadczenia potwierdzające zatrudnienie i ubezpieczenie na terenie Polski w celu nabycia prawa do zasiłku w innym kraju UE,
- 51 zaświadczeń dotyczących członków rodziny bezrobotnego, którzy muszą być uwzględnieni przy naliczaniu świadczeń,
- 14 zaświadczeń dotyczących zachowania prawa do świadczeń dla bezrobotnych w kraju poszukiwania pracy.

Z dniem 1 maja 2010 r. zmieniła się procedura oraz dokumenty dotyczące krajów członkowskich UE (dla osób, które pracowały w: Islandii, Liechtensteinie, Norwegii oraz Szwajcarii - zasady pozostają te same).

W związku z powyższym WUP w Krakowie wydał ponadto:

- 124 dokumenty potwierdzające zatrudnienie i ubezpieczenie na terenie RP,
- 259 dokumentów potwierdzających rejestrację w powiatowym urzędzie pracy poszukującego pracy, który nabył prawo do zasiłku w innym kraju UE (transfer zasiłku do RP – nie wydaje się decyzji o zachowaniu prawa do zasiłku nabytego w innym kraju UE),
- 553 dokumenty dla instytucji właściwej za granicą, która przyznała prawo do zasiłku dla bezrobotnych poszukującego pracy na terenie RP.

Tabela 26. Liczba wydanych decyzji i dokumentów 2009–2010 r.

	2009	2010	UWAGI
Liczba wydanych zaświadczeń E301/dokumentów	404	227	Dokument dotyczący potwierdzenia zatrudnienia w Polsce w celu doliczenia stażu pracy za granicą do zasiłku dla bezrobotnych, najczęściej: Irlandia – 100 szt.
Liczba wydanych zaświadczeń E302/dokumentów	65	51	Poświadczenie sytuacji rodzinnej członków rodziny, którzy mogą być uwzględnieni przy naliczaniu świadczeń dla bezrobotnych w innym kraju, przeważnie w Austrii i Norwegii
Liczba wydanych zaświadczeń E303/dokumentów	5	14	Transfer zasiłku z Polski do innego kraju, w tym: W. Brytania – 6 szt.
Liczba transferów zasiłku z innego kraju do Polski	772	645	Od maja 2010 nie są wydawane decyzje dla bezrobotnych transferujących zasiłek z krajów UE do Polski. Najwięcej osób przyjechało z Irlandii – 498 osób
Liczba decyzji administracyjnych z zaliczeniem pracy za granicą	1576	2236	Najwięcej decyzji wydano po pracy: W. Brytanii – 901 szt. Irlandii – 517 szt. Holandii – 89 szt. Niemczech – 86 szt. Włoszech – 74 szt.

Źródło: opracowanie własne

5. WNIOSKI

1. W 2010 r. odnotowano wzrost liczby podjęć pracy wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy Małopolski, przy czym poziom wzrostu był znacznie wyższy (21%) niż odnotowany w 2009 r. (3%). Zwiększyła się zarówno liczba podjęć pracy dokonywanych samodzielnie, jak i tych dokonywanych dzięki pomocy PUP. Wzrost tych ostatnich związany był głównie z wysokim poziomem środków Funduszu Pracy, jakie PUP mogły przeznaczyć na aktywizację zawodową bezrobotnych, gdyż wzrosła głównie liczba podjęcia pracy subsydiowanej.
2. Odwróceniu uległa obserwowana od 2 lat niekorzystna tendencja spadku liczby ofert pracy pozyskiwanych przez powiatowe urzędy pracy. W 2010 r. pula ofert była o 18,5% wyższa niż w 2009 r. Fakt ten w połączeniu z informacją o wzroście liczby odnotowywanych przez urzędy pracy podjęć pracy, świadczy o poprawie sytuacji na rynku pracy.
3. W 2010 r. limit środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych osiągnął najwyższy od 1999 r. poziom – 346 334 tys. zł. W porównaniu z 2009 r. pula ta była wyższa o 39,8%. Wzrost dotyczył zarówno podstawowej kwoty przydzielanej dla województwa, jak i poziomu środków dodatkowych, pozyskiwanych przez powiatowe urzędy pracy z rezerwy ministra pracy i polityki społecznej.
4. W porównaniu z 2009 r. w znaczącym stopniu – o 25,5% – zwiększyła się liczba osób bezrobotnych, które zostały objęte różnymi subsydiowanymi formami wsparcia. Było to możliwe dzięki wysokiemu poziomowi środków Funduszu Pracy, jakimi powiatowe urzędy pracy dysponowały w 2010 r.
5. Najbardziej zwiększyła się liczba osób, które zostały zatrudnione w ramach robót publicznych – o 60%, następnie osób, na które pracodawca otrzymał dotację na wyposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy – o 52% oraz osób, które uczestniczyły w stażach – o 31%. Zwiększenie zakresu stosowania robót publicznych związane było z koniecznością realizacji prac w celu usuwania skutków powodzi. Z kolei dotacje dla pracodawców są jedną z najbardziej efektywnych, ale i najdroższych form wsparcia. Wzrost zakresu stosowania tej formy jest możliwy tylko w sytuacji dużej dostępności środków, jaki miał miejsce w 2010 r. Wzrost znaczenia staży obserwuje się od 2009 r. i jest związany ze zmianami w ustawie, które poszerzyły zakres możliwości stosowania tej formy wsparcia. Obecnie może z niej korzystać szeroka grupa osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Przed zmianami w ustawie w stażach mogły uczestniczyć tylko osoby w wieku do 25. roku życia.
6. W 2010 r. najczęściej stosowaną formą aktywizacji były staże oraz szkolenia. W okresie coraz większego znaczenia roli kształcenia przez całe życie, rozwoju społeczeństwa informacyjnego i zarządzania wiedzą w organizacjach, jest to pozytywny element realizacji polityki rozwoju, reagujący na wymagania i transformację rynku pracy.

7. Liczba i udział osób do 25. r.ż. oraz osób po 50. r.ż. w populacji bezrobotnych uczestniczących w formach aktywizacji realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w 2010 r. kształtowała się na podobnym poziomie jak w 2008 r. i w 2009 r. Wystąpiło natomiast zwiększenie zarówno liczby, jak i udziału osób długotrwale bezrobotnych wśród osób aktywizowanych przez PUP-y. Ma to związek z obserwowanym w 2010 r. zwiększeniem liczebności tej grupy i jej odsetka w ogólnej populacji bezrobotnych.
8. W 2010 r. w stosunku do 2009 r. nastąpił ogólny wzrost liczby osób korzystających z usługi indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego, zajęć aktywizacyjnych oraz indywidualnej i grupowej informacji zawodowej.
9. W 2010 r. proporcje pomiędzy różnymi kategoriami klientów korzystających z usług poradnictwa i informacji zawodowej kształtowała się w podobny sposób, jak w roku 2009. Odzwierciedla to strukturę bezrobocia w Małopolsce w 2010 roku.
10. Wzrosła głównie liczba świadczonych usług w zakresie indywidualnego poradnictwa zawodowego w stosunku do lat poprzednich, co związane jest ze wzmocnieniem indywidualnego podejścia do klienta poprzez realizację Indywidualnych Planów Działania.
11. Wspomniany wzrost dotyczył wszystkich kategorii uczestników ww. usług, a więc zarówno osób bezrobotnych do 25. roku życia, bezrobotnych pow. 50. roku życia, zarejestrowanych do 6 miesięcy, pow. 12 miesięcy, zamieszkałych na wsi, niepełnosprawnych i cudzoziemców, a szczególnie osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.
12. Osoby do 25. roku życia (w tym absolwenci) najczęściej potrzebowały pomocy w zakresie orientacji zawodowej i określeniu predyspozycji zawodowych oraz planowania ścieżki zawodowej.
13. Osoby po 50. roku życia i osoby niepełnosprawne także zmagają się z tempem zmian, jakie mają miejsce na rynku pracy. Osoby te najczęściej oczekują wsparcia w przekwalifikowaniu się, nabyciu nowych kwalifikacji i umiejętności.
14. Wiele osób deklaruje chęć podjęcia własnej działalności gospodarczej. W tej grupie klientów urzędów pracy widać równowagę pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn. To samo dotyczy wieku, tzn. przedsiębiorcami chcą być zarówno ludzie młodzi, jak i bardziej doświadczeni życiowo i zawodowo. Warsztaty grupowe poświęcone temu tematowi stale utrzymują się w grupie najbardziej popularnych. Jest to zapewne efektem większej dostępności środków na założenie działalności w ostatnich latach, głównie dzięki funduszom europejskim przeznaczonym na ten cel, a także upatrywaniu w samozatrudnieniu skutecznego rozwiązania swojej sytuacji zawodowej i życiowej, szczególnie dla osób z doświadczeniem zawodowym, ale jednocześnie w wieku, w którym trudniej już znaleźć zatrudnienie.
15. Niezmienna jest również potrzeba wieloaspektowej pomocy dla klientów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i na rynku pracy. Składają się na nią m.in. stan zdrowia, sytuacja prawna, materialna i osobista. W takim wypadku klienci kierowani są do właściwych instytucji, gdzie znajdą stosowną pomoc, np. Państwowej Inspekcji Pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, poradni psychiatrycznych i psychologicznych, organizacji wspierających niepełnosprawnych czy miejskich ośrodków pomocy społecznej. Metodą rozwiązania tego problemu może być również pomoc trenera zatrudnienia wspieranego, który towarzyszy klientowi w drodze do zdobycia pracy. Model pracy trenera wspieranego wypracowano i zastosowano w projekcie „ABC Gospodarki Społecznej”. Wydaje się zasadne kontynuowanie tej zindywidualizowanej metody pomocy szczególnie osobom z ww. grup w celu odnalezienia się na rynku pracy.
16. Zauważalne jest utrzymujące się zainteresowanie klientów funkcjonowaniem sieci EURES. Najczęściej poszukiwano informacji związanych z warunkami nauki i pracy za granicą. Jest to efektem utrzymującej się gotowości do wyjazdów za granicę na staże, praktyki oraz w celach zarobkowych.

6. SŁOWNICZEK

Indywidualne poradnictwo zawodowe jest to forma pomocy, która realizowana jest w formie procesu, polegającego na spotkaniach klienta z doradcą zawodowym. W pierwszej fazie klient i doradca określają cel istotny dla klienta, zawierany jest również kontrakt ustalający zasady współpracy – zależności od potrzeby i sytuacji klienta. Wspólnie z klientem doradca ustala formy i zakres współpracy oraz zakres działań mających doprowadzić do optymalnego rozwiązania sytuacji problemowej. Zdefiniowane cele mogą dotyczyć takich kwestii jak: określenie predyspozycji zawodowych, a w związku z nimi wyboru szkoły, studiów, kursów i szkoleń czy specjalizacji w ramach jakiejś dziedziny. Ponadto cele te mogą obejmować nabycie wiedzy z zakresu metod poszukiwania pracy, planowania ścieżki rozwoju zawodowego, wyznaczania celów zawodowych, itp. W procesie doradczym wykorzystywane są również specjalistyczne narzędzia takie jak testy lub kwestionariusze. Służą one głównie do określania predyspozycji i zainteresowań zawodowych, badania hierarchii wartości czy potrzeb. Doradca prowadząc proces z wykorzystaniem metod poradnictwa zawodowego stara się przede wszystkim ukierunkować czy też zachęcać do podejmowania działań w kierunku realizacji ustalonego planu na podstawie założenia, że „doradca jest specjalistą od metody, a klient specjalistą od samego siebie”. Decyzje podejmowane są przez klienta, doradca natomiast dostarcza wsparcia, narzędzia i metody ułatwiających osobie odnalezienie się na rynku pracy czy edukacji.

Usługi poradnictwa zawodowego poprzedzone są rozmową wstępną, która trwa ok. 30 min. Natomiast indywidualna rozmowa doradcza trwa od 30 do 90 min. Elementem procesu doradczego jest poradnictwo grupowe, które prowadzone jest w formie warsztatów, które trwają od 8 do 35 godzin, a ich celem jest przede wszystkim wsparcie osób w poszukiwaniu nowych strategii działania przydatnych w rozwiązywaniu problemów zawodowych czy edukacyjnych.

Grupowe poradnictwo zawodowe oparte jest na pracy doradcy zawodowego z grupą osób (od 8 do 16), w trakcie której realizowany jest program mający na celu rozwiązanie indywidualnej sytuacji problemowej klienta. Zajęcia trwają od 2 do 9 dni (od 8 do 35 godzin). Udział w zajęciach grupowych poprzedzony jest indywidualnym spotkaniem z doradcą zawodowym, podczas którego doradca i klient omawiają zasadność udziału w warsztatach.

Grupową informację zawodową stanowią jednodniowe spotkania trwające od 2 do 4 godzin, podczas których prezentowane są informacje ułożone tematycznie, najczęściej dotyczące: oferty i usług publicznych służb zatrudnienia, nowych zawodów, trendów i sytuacji na lokalnych rynkach pracy, możliwości kształcenia i szkoleń oraz rozwoju osobistego w aspekcie zagadnienia kariery. Do spot-

kań tego typu należą m.in.: *Planowanie kariery zawodowej, Pociąg do kariery/Spotkania filmowo-dyskusyjne, Mobilność na europejskim rynku pracy, Rynek pracy – co warto wiedzieć, Elastyczne formy zatrudnienia*. Spotkania informacyjne prowadzone są zazwyczaj w siedzibach powiatowych urzędów pracy lub Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu, jak również podczas targów i giełd pracy oraz innych spotkań o podobnym charakterze, tj. Ogólnopolski Tydzień Kariery. Z grupowej informacji zawodowej korzystają zarówno klienci indywidualni, jak również instytucje czy organizacje (Akademickie Biura Karier, Ochotnicze Hufce Pracy, stowarzyszenia np. AISEC).

Indywidualna informacja zawodowa polega na samodzielnym, bądź przy wsparciu doradcy zawodowego, korzystaniu przez klientów ze zbiorów udostępnianych w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie oraz w powiatowych urzędach pracy. Zbiory te dostępne są w formie: ulotek, broszur, plakatów, folderów informacyjnych, czasopism, płyt CD i DVD, kaset wideo oraz programów multimedialnych. Informacje w nich zawarte obejmują szerokie spektrum tematów związanych z rynkiem pracy i planowaniem kariery zawodowej, a więc dotyczących metod poszukiwania pracy, zawodoznawstwa, oferty edukacyjnej – kursów, szkoleń oraz trendów i sytuacji na ogólnopolskim i regionalnym rynku pracy. Centrum udostępnia również literaturę fachową z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, planowania kariery, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem czy w ogóle rozwoju zawodowego i osobistego. Indywidualna informacja zawodowa udzielana jest również podczas targów pracy i targów kariery. Jej odbiorcami są wówczas przede wszystkim studenci i absolwenci wyższych uczelni z terenu Małopolski. Szczególnym zainteresowaniem cieszy się wiedza z zakresu lokalnego rynku pracy (zawody deficytowe i nadwyżkowe w regionie), metody szukania pracy oraz możliwość konsultacji dokumentów aplikacyjnych – CV i listów motywacyjnych.

Zajęcia aktywizacyjne są formą, poprzez którą klient nabywa konkretne umiejętności pozwalające mu na samodzielne działania zmierzające do zdobycia pracy. Celem jest również przekazanie konkretnej wiedzy i informacji. Zajęcia aktywizacyjne oferowane przez Centra Informacji i Planowania Kariery WUP Kraków dotyczyły najczęściej tematów związanych z metodami poszukiwania pracy, pisaniem dokumentów aplikacyjnych, przygotowaniem do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą, korzystaniem z Internetu i komputera do poszukiwania pracy. W trakcie zajęć aktywizacyjnych doradca wskazuje na konkretne rozwiązania, wzorce i techniki, które ułatwiają klientom nabycie określonych umiejętności ważnych podczas poszukiwania oraz wykonywania pracy.

Rodzaje agencji zatrudnienia:

1. **pośrednictwa pracy** – udzielają pomocy osobom w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych; pozyskują i upowszechniają oferty pracy; udzielają pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszoną ofertą; informują o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy; inicjują i organizują kontakty osób poszukujących odpowiedniego zatrudnienia z pracodawcami; kierują osoby do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych;
2. **doradztwa personalnego** – prowadzą analizę zatrudnienia u pracodawców, określają kwalifikacje pracowników i ich predyspozycje oraz inne cechy niezbędne do wykonywania określonej pracy; wskazują źródła i metody pozyskiwania kandydatów na określone stanowiska pracy; weryfikują kandydatów pod względem oczekiwanych kwalifikacji i predyspozycji;

3. **poradnictwa zawodowego** – udzielają pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia; udzielają informacji niezbędnych do podejmowania decyzji zawodowych w szczególności o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia; inicjują, organizują i prowadzą grupowe porady zawodowe, zajęcia aktywizacyjne w zakresie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy; udzielają pracodawcom pomocy w doborze kandydatów do pracy;
4. **pracy tymczasowej** – zatrudniają pracowników tymczasowych i kierują tych pracowników do wykonywania pracy tymczasowej na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy użytkownika.

7. ZAŁĄCZNIKI

Tabela 27. Struktura osób skierowanych przez agencje zatrudnienia do pracy za granicę.

Lp.	Informacje	2010	
		Liczba osób	w tym kobiet
1.	liczba osób zarejestrowanych przez agencje	148 075	68 571
2.	liczba osób, które podjęły pracę za pośrednictwem agencji w Polsce	49 834	26 602
	w tym w ramach pracy tymczasowej	46 669	26 163
3.	liczba osób, które zostały skierowane za pośrednictwem agencji za granicę, do następujących krajów:	106 664	29 569
	w tym w ramach pracy tymczasowej	1180	462
	Afganistan	34	2
	Algieria	6	0
	Angola	26	0
	Antigua i Barbuda	818	0
	Austria	1643	238
	Barbados	75	0
	Bahamy	1526	193
	Bermudy	114	35
	Belgia	1618	282
	Bułgaria	5	1
	Cypr	4549	247
	Czechy	1521	260
	Chiny	7	0
	Dania	1319	227
	Egipt	14	0
	Filipiny	123	1
	Estonia	7	0

Lp.	Informacje	2010	
		Liczba osób	w tym kobiet
	Finlandia	113	4
	Francja	4620	365
	Gibraltar	61	0
	Gwinea Równikowa	2	0
	Grecja	1221	121
	Hiszpania	402	303
	Hongkong	17	0
	Irak	1	0
	Iran	7	0
	Indie	0	0
	Holandia	0	0
	Irlandia	467	46
	Islandia	5	0
	Izrael	1	1
	Jordania	15	15
	Katar	0	0
	Kanada	33	4
	Kazachstan	4	0
	Komory	20	0
	Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna	3	0
	Królestwo Arabii Saudyjskiej	0	0
	Liberia	672	2
	Luksemburg	37	7
	Litwa	61	0
	Malezja	428	16
	Malta	595	6
	Niderlandy	45582	17 438
	Niemcy	15278	6148
	Norwegia	7945	349
	Panama	183	0
	Portugalia	31	0
	Republika Południowej Afryki	80	1
	Republika Irlandii	0	0
	Rosja	5	0
	Rumunia	12	0
	Słowenia	13	0
	Singapur	3601	107
	Słowacja	1	0

Lp.	Informacje	2010	
		Liczba osób	w tym kobiet
	St. Vincent i Grenadyny	1	0
	Szwajcaria	330	76
	Szwecja	765	11
	Tunezja	2	2
	Turcja	20	0
	Ukraina	302	0
	USA	987	546
	Vanuatu	14	0
	Węgry	12	7
	Wielka Brytania	7077	1908
	Włochy	1039	590
	Wyspa Man	413	9
	Wyspy Marshalla	465	0
	Zjednoczone Emiraty Arabskie	316	1
	Wyspy Owcze	0	0
4.	Liczba osób skierowanych do wykonywania pracy tymczasowej	47 849	26 625
5.	Liczba pracodawców, którzy skorzystali z usług doradztwa personalnego	2 346	0
6.	Liczba osób, które korzystały z usług poradnictwa zawodowego w zakresie pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu	15 834	8470
7.	Liczba osób, które skorzystały z informacji zawodowej	10 384	6369
8.	Liczba pracodawców korzystających z pomocy przy doborze odpowiednich kandydatów	894	0

Źródło: opracowanie własne

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
plac Na Stawach 1, 30-107 Kraków
tel. 12 42 87 870, faks 12 42 29 785
e-mail kancelaria@wup-krakow.pl
www.wup-krakow.pl